

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Hortisori nerăncate au să
primesc.
Manuscrisuri nu se restituie.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
SIFURI de ANUNȚURI:
Viena la M. Dukes Nachf.,
Dr. Angenfeld & Emorio Les-
ner, Heinrich Schalek, A. O-
polik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gölber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Brnsébet-körut
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
iață. — BROMAN pe pagina
3-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungarie
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminecă 4 cor., pe an
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
Cărgul Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Acte abona-
mentale, cît și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

(Număr de Duminecă 39.)

Telefon: Nr. 226.

Nr. 206. — Anul LXXII.

Brașov, Vineri 25 Septembrie (8 Octombrie)

1909.

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Octombrie st. v. 1909

se deschide nou abonament pe cuartulul patru
al anului, la care invităm pe toți amicii
și sprijinitorii foaiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24
coroane, pe șase luni 12 coroane, pe trei luni
6 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe un
an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe tre-
luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonamente numai la numărul poporal
de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4
coroane, pe șase luni 2 coroane

Pentru România și străinătate: Pe un
an 8 franci, pe șase luni 4 franci.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Din păcatele noastre.

Inscripțiile pe edificiile școlare în ținuturile
Albei-Iuliei și Teiușului.

In aceste timpuri grele, când tot
Românul cu vederi sănătoase, admira-
rând însuflețirea cu care arhierii bi-
sericilor noastre se luptă cu statul pen-
tru limba strămoșească, se silește ca
prin purtare deamănă să le ușureze a-
ceastă luptă înălțătoare, se află și de
acea, cari nu-și dau samă de ceea
ce fac și în loc de a se arăta ca
Români cum se cade, în fie-care ac-
țiune a lor, ceea ce se recere acum
mai mult ca ori și când, umblă să
se insinue la cutare strein de legea
și limba sa și vază grația și fa-
vorul aceluia.

Cred, că astfel de nesocotite
trebuesc cu asprime înfierate și ar fi
o greșală neiertată a nu le deschide
ochii, dacă ei nu văd ce fac, sau

dacă o fac cu anumită tendință, a
nu-i trage la răspundere și a le cere
să nu-și facă neamul de rușine.

E vorba de inscripțiile școlare.
Pe multe școale românești de ambele
confesiuni din jurul Albei-Iuliei și a
Teiușului am văzut anume, că in-
scripțiile în limba maghiară sunt
făcute mai mari și cu litere mai
groase ca cele românești. Ce ușură-
tate neiertată! Mai mult, ce batjocură
la adresa limbei române, chiar acum
când oamenii de inimă o apără cu
atâta bărbăție față cu atacurile în-
dreptate contra ei cu toată inverșu-
narea.

Nu-mi pot închipui Român cu
judecată sănătoasă, care să nu vie la
ideia, că dacă ordinul ilegal — căci
legea impune inscripții numai a-
colo unde acestea au fost deja —
s'a dat în forma aceea, ca în primul
rând să se pună textul maghiar al
inscripției, și nu cumva textul româ-
nesc să intreacă în mărime pe acela,
nici din punctul de vedere românesc
nu va fi iertat ca inscripția română
să se facă cu litere mai mici ca cea
ungurească, dacă nu vrei cumva a-
nume să-ți batjocorești limba proprie.
Pentru asta doară n'a fost ordin.
Dacă era ordin, oamenii ăștia doară
ar fi fost în stare să facă inscripțiile
românești așa de mici încât numai
cu ochianul să le poți ceti. Puțină
ambție și multă dejosire!

Cu toții știm cât s'au luptat ar-
chiereii cu ministrul, ca acesta să-și
retragă ordinul referitor la inscripțiile
școlare și dacă în urmă pe lângă
toate remonstrările, totuși am fost
siliți, fără voia noastră, a le pune pe
școale, n'avam să facem paradă cu
ele, nici să le socotim ca o podoabă
pentru școli, căci aceasta ar fi o po-
doabă streină, impestriată, ci să le
facem cât se poate de simple, așa
cum se face ori-ce lucru, pe care îl
faci de silă și nu de voe bună.

Cu ce s'ar putea justifica direc-
torii acelor școli, că au permis —
dacă poate fără voia lor s'au făcut

inscripțiile — ca să fie puse pe fron-
tispiciul școalelor în forma cum sunt?

Invățătorii poate de dragul ins-
pectorului sau directorii de dragul
congruei s-au dimis până acolo, încât
să-și batjocorească limba proprie,
chiar prin inscripțiile de pe școale, pe
cari le vede toată lumea și Români
și streini?

Acuma când decurge o luptă așa
de nobilă pentru apărarea limbei,
preot și învățător ar trebui să lupte
alătura cu superiorii săi și însuflețir-
ea pentru această luptă n'ar trebui
să lipsească din inima nici unui preot
și învățător.

Așteptăm lămuriri, dar mai mult
înlocuirea inscripțiilor cu altele, cari
nu jignesc sentimentul românesc al
poporului, care le susține, nici a al-
tor Români de bine, cărora le este
dat să le vadă, iar pe aceia, cari nu
vor face-o, îi vom denunța și-i vom
arăta cu numele marelui public româ-
nesc și vom cere ca pe calea su-
periorității bisericești să fie constrânși
a înlocui aceste inscripții, cari nu
sunt alta decât un semn al slăbiciu-
nei proprii. Pp.

De peste săptămână.

In loc ca situația politică a țării
să se lămurească, ea pare că tot mai
mult se incurcă. Nici audiența de
Duminecă a ministrului Kossuth,
care a fost așteptată cu atâta nerăb-
dare indeosebi de membrii partidului
kossuthist, dar nici ședința de alai-
tăeri a dietei n'a adus o lămurire sau
îndreptare a lucrurilor. Situațiunea a
rămas prin urmare neschimbată. In
conferența de Luni a partidului inde-
pendist, Kossuth a declarat că a fă-
cut Maj. Sale două propuneri, una
pentru „rezolvarea definitivă a crizei”,
ia alta pentru o „rezolvare provizo-
rică” a crizei. Maj. Sa însă nu s'a in-
voit nici la una, nici la alta din pro-
punerile sale și astfel, a zis Kossuth,
suut de tot puține speranțe ca criza

să fie rezolvată într'un mod, care să
corăspundă dorințelor noastre. Prin
urmare trebuie să ne pregătim de ducă...

Cam aceasta a fost solia pe care
a adus-o Kossuth din Viena. Kossu-
thiștii l'au aplaudat pe șeful lor pen-
tru ținuta resolută, care a arătat-o în
audiența sa la Maj. Sa, și pentruca
să nu se producă o încurcătură și
mai mare au hotărât, ca în ședințele
dietei ce se vor ținea săptămâna acea-
sta și cealaltă, dieta să nu se ocupe
cu afacerile politice dela ordinea zilei,
ci să isprăvească lucrurile curente,
cari nu stau în legătură cu politica,
precum sunt alegerile de comisiuni,
de funcționari dietali, cetirea și rezol-
varea petițiilor încurse și a altor
rapoarte, etc. etc.

Ședința de Marți a dietei a și
decurt conform programului stabilit
de conferența kossuthistă. Puțină gă-
lăgie a fost la stabilirea programului
ședinței viitoare, căutând partidul po-
poral să facă 48 iștilor neplăceri.
Atâta tot. Dieta s'a amânat din nou
pe mâne, Vineri, 8 Oct., când se vor
alege patru membrii în comisiunea
pentru emigrări. Se vor mai ținea
apoi încă câteva ședințe cu totul
vre-o zece.

Ce se va întâmpla în viitorul a-
propiat, nu se poate ști. Ceeace însă
știm este, că evenimentele viitoare
vor depinde dela hotărârile apropiate
ale Maj. Sale. Unii dintre bărbații
politici cred, că Maj. Sa va numi un
ministeriu extraparlamentar, care va
amâna prin decret regal dieta și va
incepe apoi din nou tratări cu par-
ticidele coaliției în speranța că doară
totuși se va ajunge la o descurcare
a situațiunei. Se și amintesc deja câ-
teva nume de persoane. Astfel se
vorbește de ministrul comun de fi-
nanțe Burian ca viitor prim-ministru,
alții cred însă că ministeriul ext.a-
parlamentar se va compune din se-
cretarii de stat sub conducerea lui
Szterényi. Toate aceste sunt însă nu-
mai presupuneri, cari întimpină puțină

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Nebunul din Dumbrăveni.

Mai în toate Duminecile și sărbăto-
rile sâtenii din Dumbrăveni, după sfârșitul
slujbei dumnezeiești, făcută cu adevărată
evlavie de bătrânul preot al satului, s'a-
dună sub uriașul nuc din curtea bisericii
și stau de vorbă: se sfătuiesc despre vre-
me, despre rodul pământului, despre bu-
curiile, durerile și năcazurile lor, de cari
tot omul avut sau sărac trebuie să aibă
parte în viață.

La astfel de prilejuri de multe ori
vine vorba și de nenorocirea lui Mitru
Strâmbu. Bătrânul preot Pantelie, cu vorbe
aspre dar adevărate, zbiecuiește patima be-
ției, cea mai urâtă și scârboasă dintre
toate patimile omenești, ocărăște și dă
sfaturi părintești acelor dintre sâteni, cari
nu numai în Dumineci și sărbători, dar și
în zile de lucru, în loc să se aibă la bi-
serică să-și înalțe sufletul către Atotpu-
ternicul, sau să își caute de treabă, să
muncească ca să-și câștige hrana și îm-
brăcămintea trebuincioasă pentru ai lor,
pentru nevastă și copii sau părinți repu-

tincoși, merg la crâșma veneticului, unde
pe rachiul cu otrava își prăpădesc băni-
șorii, ba de multe ori și moșoara, iar pe
deasupra își strică și sănătatea, de care
omul trebuie să îngrijască ea de lumina
ochilor din cap, fiind ea cel mai scump și
neprețuit dintre toate lucrurile din lume.

Mitru Strâmbu era de douăzeci și
șase de ani când i-a murit părintele, Ge-
orge Strâmbu. Pe mamă-sa o pierduse mai
de mult. Intreaga avere, o casă, opt ju-
găre de pământ arător, apoi 2 cai, un
mânz de un an, o vacă cu vițel și patru
porci, a moștenit-o singur, căci n'avea alt
frate sau soră. Casa și pământul n'au fost
înscrinatate cu nici un ban, pentru că
George Strâmbu, ca de foc s'a ferit de da-
torii.

— Dacă astăzi îmi trebuie un ban
și n'am, nu mă duc la venetic să mă îm-
prumute. Mă fac munte și punte până ce
îl câștig singur, cu brațele mele, pentru
că atunci când vine vremea de plată, a-
turis tul de venetic, în loc de un ban cere
doi, ba de multe ori și trei și patru.

Și din pricina asta, George Strâmbu
din om sărac ce-a fost, a agonisit casa și
cele opt jugăre de pământ, împreună cu
toate cele trebuincioase unei gospodării.

La un an de zile dela moartea leii

leana, Mitru s'a însurat; a luat de ne-
vastă pe Lina lui Nicolae Codreanu, fată
harnică și crutătoare.

Viața lor casnică a fost fericită, ce-
riul li-a dat doi copii, un băiat și o fetiță,
pe Tudorică și Florica.

Durerea lui George Strâmbu pentru
pierderea nevastei sale, cu care aproape
douăzeci și cinci de ani a trăit împreună,
în cea mai frumoasă pace și bună înțele-
gere, căci ei întotdeauna au fost îngădui-
tori unul cu altul, la vederea fericirii lui
Mitru și a Linei, dar mai cu seamă la ve-
derea nepoților săi, Tudorică și Florica,
pe cari li avea nespuse de dragi, nu-i mai
apăsa pieptul, nu-i mai strângea inima ca
mai înainte; fericirea a lor săi a fost do-
torie pentru durerea lui.

Dar în lume nimic nu-i statornic;
moartea nu întreabă pe nime când vine
ceasul de pe urmă. Într-o dimineață George
Strâmbu a închis pe vecie ochii, a lăsat
pe Mitru și Lina, pe Tudorică și Florica,
și s'a dus într-o lume nouă, necunoscută
de oameni.

La o jumătate de an după moartea lui
George Strâmbu, Mitru s'a schimbat; nu
mai era ca mai înainte; îi era greu să
pună mâna pe ceva, să muncească ca alți

oameni detreabă. Dacă Lina îi spunea că
trebuie să se facă una sau alta ce ea nu
poate isprăvi, se încrunta din sprâncene
și zicea:

— Tu miere, lasă-mă în pace!

Apoi se ducea de-acasă și nu venia
ceasuri întregi, ba uneori numai târziu
noaptea.

— Tu să taci, să nu-ți umble gura
ca o moară stricăcă răcnia el, când Lina
cu vorbe blajine îi întreba unde a fost.

Schimbarea lui Mitru a pus pe gân-
duri grele și apăsătoare pe biata Lina.
din ai cărei ochi lacrimile nu se mai uscau
nici ziua, nici noaptea; el nu se mai în-
grija de nimic, ea trebuia să poarte grije
pentru toate cele de pe lângă casă, și tot
așa și de lucrarea pământului.

Mitru Strâmbu s'a dat în dragoste
cu o nevestă din sat, ai cărei bărbat era la
pușcărie pentru furt. Dragostea asta ne-
iertată și vinovată însă n'a ținut multă
vreme, căci Mitru într-o zi s'a înstrăinat
de nevasta pușcăriașului. In loc să-și vadă
și recunoască greșala mare și păcatul greu
și să se întoarcă la ai săi, la nevasta și
copilași, el s'a dat beției.

— Mitrule, nu vezi tu, că calea pe
care ai apucat să mergi nu-i bună; că nu

Incredere, deoarece nici un ministeriu extraparlamentar nu va fi în stare să scoată carul statului din nămol. Nu va mai rămânea prin urmare alt ceva decât ca Maj. Sa să *disolve dieta și să se facă noi alegeri*. Unii dintre deputații kosutiști au și început lucrările pentru ca să-și asigure în cercurile lor reușita la viitoarele alegeri.

Alaltăeri s-a adus sentința în monstruosul proces de „*înaltă trădare*” dela Agram. Știm că procuratura din Agram a intentat proces la timpul său la numeroși Sârbi din Croația, pentru crima de a fi stat în legătură cu asociația revoluționară a Slavilor de sud, al cărei scop este de a pregăti uniunea politică, socială, națională și culturală a Slavilor de sud, pentru a înființa pe urmă o mare împărăție sârbească sub domnia regelui din Sârbia, cuprinzând următoarele țări: Croația, Slavonia, Dalmația, Bosnia, Herțegovina, comitatele slovene din Banat, Muntenegro, Sârbia veche și Macedonia. Acest proces de „*înaltă trădare*” a produs mult sânge rău în străinătate și îndeosebi între popoarele slave, cari au protestat prin ziare și în intruniri publice în contra persecuțiilor, pe cari le-au îndurat cei 53 Sârbi acuzați. Acest proces monstruos, care a durat peste 5 luni de zile, s-a sfârșit cu o strașnică și nemaipomenită osândă. *31 dintre acuzați au fost osândiți la oaltă la o sută optzeci și șapte ani robie grea* pentru „*tradare de patrie*” iar 22 acuzați, după ce au stat mai multe luni în temnița preventivă, au fost achitați. Cea mai grea pedeapsă au căpătat-o frații Adam și Valerian Pribicevici și anume fieștecare câte 12 ani închisoare.

Sentința aceasta a produs între slavi mare indignare. Deputații din *dieta dalmatină* au votat o rezoluție, prin care dieta își exprimă indignarea sa pentru invinuirile cuprinse în actul de acuzare al procesului din Agram, iar în semn de simpatie pentru Sârbi osândiți dieta dalmatină n-a ținut alaltăeri ședință.

După terminarea ședinței de Marți a dietei ungare deputații croați s-au întrunit sub președinția deputatului Medacovici și au votat următoarea rezoluție în chestia procesului de înaltă trădare dela Agram:

„Deputații croați din parlamentul maghiar au convingerea în urma acestei sentințe, că procesul nu constituie altceva decât o acuzare mincinoasă și fără temei și nu conține decât acțiunea politice actuale, care înainte de toate nu urmărește alt scop decât să *distrugă buna înțele-*

gere dintre Croați și Sârbi și în legătură cu aceasta să amuțească pe apărătorii legali ai regatului croat, care de doi ani încoace a suferit cel mai sever absolutism pentru că nu vrea să renunțe la drepturile sale. Deputații croați privesc la acești condamnați ca la adevărați martiri, cari au fost urmăriți pentru că au apărat drepturile acestei națiuni. Deputații croați au convingerea că gravele suferințe corporale și sufletești ale condamnaților vor folosi cauzei naționale și regatului croat. Clubul croat își exprimă totodată mulțumirea cătră toți aceia din toată lumea civilizată, cari au luptat pentru dreptate și drepturi și cari jigniți în sentimentele lor de umanitate au avut curajul să-și ridice vocea în chestia acestui proces. Clubul croat exprimă în fine sincerile sale mulțumiri presei tuturor națiunilor, care în unanimitate și-a ridicat vocea în interesul acestei cauze nevinovate.

Săptămâna viitoare, Joi în 1/14 Octomvrie a. c. se întrunește la Sibiu *congresul ordinar național al bisericii gr. or. române*. Unul din obiectele de competență, cu care se va ocupa congresul național bisericesc în sesiunea actuală, va fi și faimoasa ordonanță a ministrului de culte Apponyi cu privire la învățământul religiei. Suntem convinși că deputații noștri congresuali vor ști să apere cu bărbăție drepturile slinte ale bisericii române.

Implinindu-se o sută de ani dela *nașterea marelui metropolit Andreiu bar. de Șaguna* biserica română gr. or. se pregătește a sărbători după cum se cuvine memoria acestui mare bărbat al neamului și al bisericii. În toate parochiile metropoliei gr. or. române se vor ținea Duminecă în 4/17 Oct. parastase solemne. Cele mai impunătoare serbări vor avea loc în Sibiu și în Rășinari, locul nașterii marelui arhieru. *Duminecă* în 4/17 Octomvrie 1909 dimineața la oarele 9 se va ținea în biserica catedrală din Sibiu Sta Liturghie împreună cu parastas pentru odihna sufletului răposatului mitropolit, și o cuvântare ocazională. În aceeași zi, seara, ședință festivă, aranjată de elevii seminarului archidiececan Andreian. *Luni* în 5/18 Octomvrie 1909. În Rășinari, Sta Liturghie, în biserica cea mare, parastas pentru odihna sufletului răposatului mitropolit și cuvântare ocazională. Tot acolo desvălirea bustului fericitului mitropolit. La aceste serbări vor lua parte pe lângă numărul popor din comitatul

Sibiului, toți deputații congresului și membrii sosiți la adunarea generală a „Asociațiunei”.

Marți în 28 Sept. n. s'a ținut *adunarea de toamnă a comit. Făgăraș*. Fișpanul Szell s'a purtat cu o rară volnicie față de membrii români ai congregației, desconsiderând interesele și drepturile populațiunei române din acest comitat. Un fapt rușinos este, că și între membrii români ai congregației s'au găsit coade de topor, cari s'au pus în serviciul fișpanului și a mamelucilor săi. S'au găsit însă și români de inimă, cari în frunte cu avocatul Șenchea au protestat bărbătește în contra volniciei fișpanului. Văzând însă că nu pot răzbi față de haita de mameluci, au părăsit scârbiți sala ședinței.

După cele întâmplate în adunarea de Marți a comitatului, Românii de inimă din ținutul Făgărașului sunt datori să-și strângă rândurile, să dea la o parte uscăturile ticăloase și să înceapă o luptă pe față în contra fișpanului și a lingăilor săi.

Clubul român al comitatului Turda Arieș invită pe toți membrii români a se prezenta în număr complet la adunarea ordinară a congregației ce se va ținea în Turda la 15 Oct. st. n. 9 oare înainte de amiază, în sala comitatului.

Sunt obiecte de interes general și pe mai sus de toate în situația actuală politică e datorința fiecărui membru a-și exercia drepturile sale cetățenești în favorul neamului și patriei. Eventual va premerge o scurtă confătuire. *Turda, 6/X 1909. Emil Kormos Alexandrescu, prezidentul club. rom. comit.*

Scrisoare din Cluj.

Parastas pentru Ioan Petran, sfințirea „Internatului Petran” reînviat — și altele.

A scrie despre Ioan Petran, acel bărbat nemuritor al neamului nostru, e a face să strălucească și mai limpede în gândurile noastre amintirea fiilor și recunoștința erezilor față de părintele bun, care, să zic cu cuvintele d-lui pâr. protopop, Dăianu, din altarul bisericii și a donat întreaga sa avere pentru cultura și literatura poporului român. Vederi mai largi, inimă mai bună și gânduri mai ideale nu putea să aibă un bărbat român. Numele lui va rămânea deapururi gravat în istoria neamului nostru.

Recunoștința urmașilor, față de acei părinți buni și iubiți, cari și în ceasul morții nu ne-au părăsit, ba plecați pe un drum mai lung, ne-au lăsat merindea trupească și sufletească, comoara sufletului și a agonisei lor pământeste, ca mai ușor să luptăm în răsvățirea năcazurilor zilnice prin luminarea minții și nobilitarea

miri ce și mai nimica. Tăia și el lemne din cele păduri ce vindea și trăia de azi pe mâne. Da el era mulțumit așa cum trăia, căci vezi era voe bună și unde-i voe bună 'n casă e mai mult ca o avere.

El, dar vezi că pe semne așa i-a fost scris bietului om să n'aibă parte nici de dansa, căci pe când tăia el lemne într'o zi, numai iacă că se trezește cu o dihanie de urs.

— Păi bine, măi omule, cum tai tu lemne din pădurea mea? căci a lui era pădurea.

Omule, de, ce să zică? Se rugă și el de iertare că-i sărac și are o spuză de copii; că să-i fie milă: că așa, că pe dincolo, da ursul nici nu vrea să audă.

— Ia ascultă măi omule, nu vreu să știu nimica! Te-am prins, trebuie să te mănânc.

— Lasă-mă măcar să mă grijesc și să mă pregătesc de moarte, că-s și eu creștin cu suflet — și ce-o mai fi zis el nu știu, destul că ursul îi zise:

Iacă, măi omule, ca să nu zici că-s rău, te mai las un an! Da de n'ai veni atunci să te mănânc tot aici, în locu' ăsta să știi că pe urmă cu mine ai de-a face și plec ursul.

sufletului — e și parastasul de Duminecă din 3 a lunii acesteia, pentru pacea sufletului și iertarea greșelilor adormitului în Domnul, Ioan Petran, săvârșit după sfârșirea slujbei dumnezeiești, în biserica gr. cat. de aici, din partea părintelui Eugen Păcurariu. — Răspunsurile funebre precum și câteva cântări de toată frumusețea, la acest parastas le-a executat cu multă dexteritate corul universitarilor români de aici, încheșat în grabă sub conducerea d-lui contabil, Lupoala.

O parte însemnată a averii Petran lăsată sub îngrijirea de mamă a Asociațiunei noastre, o alcătuiește o grădină întinsă și admirabilă pe strada „Bisericii grecești” unde se află și două case, de sine stătătoare în timpul din urmă învechite, abundante în o mulțime de odăi, locuite de tinerimea română universitară, un zăil al tinerilor mai săraci, sub numele de „Internatul Petran”.

În timpul din urmă aceste odăi nu mai corespundeau timpului în care trăim și mai ales iarna tinerii universitari o duceau greu. Acestui rău i-a aflat leac de vindecare părintele Eugen Păcurariu, directorul actual al despărțământului Cluj al Asociațiunei. La stăruința și sub conducerea sa au fost cu desăvârșire reînviat: frumos zugrăvite și îndreptate ușile și ferestrele acestor clădiri. Dănsului îi competea deci și îndeplinirea actului de sfințire al „Internatului Petran” reînviat, care s-a întâmplat în aceeași zi la amiază, după oficierea parastasului.

La sfințire au luat parte o seamă de inteligenți din loc și o mulțime de universitari români.

În legătură cu „Internatul Petran” ne vine în minte și casina de pie amintire a universitarilor români de aici. Această instituție, deamă de un sfârșit mai bun încă și-a aflat refugiul, peste vară, între zidurile acestui internat. Ne cuprinde jalea și ni-se răsvățește durerea înădușită în inimi, când cu regret trebuie să constatăm, că inteligența din Cluj nu e în stare să susțină o casină bună românească, la care, dacă nu alta, tinerimea încă să fie primită, ca oaspe, și să nu stea în legătură întotdeauna cetirea unui ziar românesc cu câte o cafea neagră de prin cafenelele, cari spre mirarea noastră sprîjinesc (?) și foile noastre românești.

De altcum tinerimea încă nu ar trebui se stea pe gânduri și cât mai îngrabă să nizuiească a se constitui în un întreg mai compact, ca cel puțin să știm unii de alții. Suntem în așteptarea unor lucruri mai vrednice de laudă și în Cluj.

A. Delascurlta.

STIRILE ZILEI.

— 24 Septemvrie v.

Centenariul „Șaguna” Comisiunea instituită pentru încavrtirarea oaspeților, cari doresc să participe la serbările din 4/17 și 5/18 a lunii curente, ce se vor aranja întru amintirea marelui arhieru Andreiu aduce pe aceasta cale la cunoștința celor interesați, că cei ce doresc să fie încavrtirați la hotel (Impăratul Romanilor, Bonfert, Mihaiu, Schmidt și Barbu) să se pună în legătură directă cu hotelierii, iar cei ce

te duce numai pe tine, dar și pe mine și pe copilașii noștri la sărăcie și perire, a zis odată Lina cătră Mitru, izbucniud într'un plâns stășietor de dur-ros

Mitru n'a zis nimic. S'a uitat numai cu mânie la nevastă sa.

— De când ai apucat calea crâșmei dându-te beției — a zis mai departe Lina — rodul grăului și cucuruzului din holdele noastre nu-i așa de frumos ca altădată și ca la ceilalți săteni. Eu sunt muere și nu pot, nu știu munci ca bărbații.

— Taci, și nu îmi toca la ureche, a strigat cu mânie mare Mitru.

— Eu numai pentru binele nostru și al copiilor noștri vorbesc...

— N'ascuți tu ce îți spun eu ție? a strigat din nou Mitru, și s'a năpustit asupra Linei, lovind-o cu pumnii în față.

Din ziua aceea biata Lina n'a mai îndrăznit să spună o vorbă lui Mitru, care din ce în ce tot mai mult s'a dat patimei beției.

Urmarea a fost, că în scurtă vreme curtea lui Mitru Strâmbu a devenit pustie, încetul cu încetul a vândut caii, căruța, plugul, grapa, porcii, vaca și vițelul, iar când a sfârșit cu acestea a început să vândă din pământ. Astăzi a vândut un

jugăr, mâne altul, până mai pe urmă a-junse rândul și la casă.

Intr'o zi apoi Mitru a înebunit. Blesmatul de rachiu nu l'a cruțat nici pe el.

Vreme de o lună, ziua și noaptea a rătăcit pe ulițele satului; odată juca, altădată plângea sau râdea, uneori făcea niște semne cu mâinile, ca și când ar fi vrut să prindă soarele de pe cer.

Când apoi a început să injure pe săteni și să răcnească ca o fiară sălbatică din pustietate, a fost legat cobză și dus la casa de nebuni din oraș, unde peste un an de zile a murit.

El a fost cel dintăiu nebun în satul Dumbrăveni.

Biata Lina și cei doi copilași nevinovați, Tudorică și Florica, au rămas cerșitori pe drumuri...

Alex. Țințariu.

Omule, ursul și vulpea.

— Poveste. —

Era odată un om sărac lipit pământului și cu o casă de copii ca toți oamenii săraci. Pământ să muncească n'avea, vite nici atâtea, ci toată casa și-o ținea cu te

doresc a locui la particulari, să se adreseze cel puțin cu două zile înainte de sosire la d-l Romulus Perian, funcționar consistorial în Sibiu. Totodată On. oaspeții sunt rugați a anunța și timpul sosirii la gara din Sibiu, unde vor fi așteptați și îndrumați la cvartire. Comisia de încvartire.

Curs pentru eleve externe în Internatul Orfelinat Pentru ca să se poată folosi și eleve din loc, de școala de menaj și industrie casnică a Reuniunii femeilor române din Brașov, comitetul a hotărât să deschidă un curs pentru domnișoarele care ar dori să învețe țesutul, croitul și menajul în această școală. Taxa lunară este de numai 12 cor. lunar cu obligămîntul de cel puțin 6 luni de învățămînt; semi-interne care doresc să ia prânzul în Internat plătesc o taxă lunară de 28 coroane. Doritorii să se adreseze la președinta Reuniunii, Maria B. Baiulescu, Villa Kertsch, deoarece elevele se primesc numai în număr restrâns.

Inființarea unui nou comitet filial al societății noastre teatrale. Din Bistra ni se scrie: În 28 Septembrie a. c. prezentându-se în comuna roastră domnul Aurel P. Bănuțiu trimisul, societății pentru fondul de teatru român în legătură cu frunțașii comunei s-a inființat o filială a societății, constituindu-se comitetul sub președinția d-lui Romul Marcu, secretar Laurențiu Nicoră preoți gr.-cat., iar cassar Teodor Achim. Tot cu aceea ocaziune s-au înscris ca membrii pe viață 6 înși cu suma de 100 cor., eară 11 înși ca membrii ajutători cu diferite sume. Exemplul bun să prindă rădăcini în toate locurile locuite de Români. Cu stimă Laurențiu Nicoră preot gr.-cat.

Reuniunea sodalilor români din Sibiu cu prilejul sărbătorilor ce se vor ține în cursul lunii viitoare în Sibiu, după toată probabilitatea va aranja Duminecă, în 17 Oct. a. c. un concert în stil mai mare în sala mare dela Gesellschafts haus Dirigent actual al corului Reuniunii este d-l profesor semin. Timoteiu Popovici.

Expoziția de vite, pe care Reuniunea agricolă română din comitatul Sibiu era s-o aranjeze în Săcel, din cauze neatârătoare de voința Reuniunii, nu se va aranja în Săcel, ci în comuna Marpod (cercul Nocrîh), anume Duminecă la 24 Oct. n. c. La expoziție se admit vitele locuitorilor din comunele Marpod, Ilimbav, Alțina, Chirpăr, Nocrîh, Hosman, Cornățel, Cichindeal, Sășăuși și Fofeldea. Comisia economică a comitatului Sibiu a urcat subvenția ce o dă pentru premii la 300 cor.

Cununile. D-l Vasile Bărbier, inv. și d-soara Elena Tăulea fac cunoscută cununia lor religioasă, ce se va ține Duminecă în 27 Septembrie st. v. 1909, la oarele 3 p. m., în biserica gr.-or. română din Predeal (Bran). Predeal—Brașov în Sept. 1909.

Otilia Ilieș și Ioan Oleanu își vor serba cununia lor religioasă în biserica gr.-cat. din Băbeni la 18 Octombrie st. n. 1909, la 3 oare p. m. Băbeni—Sâmbou. Felicitări!

Necrolog. În Zărnești a încetat din viață eri v.d. Maria Fülöp născ. Cutean, soția fostului comisar sup. de finanțe, în

anul al 54-lea al vieții sale. În mormântarea are loc astăzi după amiază în cimitierul bisericii române gr.-or. din Zărnești. Odihnească în pace!

O prețioasă propunere la Asociația Ni se scrie: d-l Dr. Dionisie Stoica, șef-redactorul »Gazetei de Duminecă« din Șimleu, va veni la adunarea generală a Asociației cu o propunere de mare preț, de cuprins următor: *Asociația să sistematizeze succesiv posturile de secretari salariați în despărțimintele sale.* Primită această propunere, care — precum suntem informați — e bine studiată din toate punctele de vedere, va însemna un mare progres în viața Asociației.

Cehii vor să dovedească că Viena nu-l oraș pur german. Deputații cehi au luat hotărârea să introducă și la Viena plimbările demonstrative (Bummel) pentru a proba astfel că nici Viena nu e un oraș pur german. Prima plimbare, la care vor lua parte 3000 de Slavi și toți deputații cehi, va avea loc în ziua de 18 Octombrie pe Ringstrasse, în ajunul deschiderii parlamentului. Plimbările se vor repeta regulat.

Exoluția unui obuz. Din Focșani se anunță, că la forturile grupului 12, lângă comuna Jorești, ale regimentului 1 cetate, s'a produs alaltăieri o groasă explozie. Pe când mai mulți soldați voiau să introducă un sac cu praf în țeava tunului, aceasta fiind încălzită a aprins pulberea, care a făcut explozie. Au fost omorâți: Frunțașii Zafiu Epaminonda și Curteza Gheorghe și soldatul Ariciu Dumitru. Sergentul Mardare Gh. a murit după 2 ore la spitalul militar. Sunt răniți căprarii Ștefan St. și Bercea. Toți acești soldați se aflau în cupolă când s'a produs explozia.

Constituire. Societatea bisericească-literară »Alexi Șincai« din Gherla s'a constituit în modul următor. Biroul: președinte: Liviu Greab teol. an. IV., vicepreședinte: Nicolae Oprea teol. an. IV., secretar: Ioan Chereșteșiu teol. an. III, cassar: Vasile Rebrean teol. an. III., controlor: Ioan Varna teol. an. IV., bibliotecari: Victor Zinveliu și Alexandru Pocol teol. an. III, arhivar: Atanasie Sângeorzan teol. an. II., Notar: Vasile Caba teol. an. II.

O familie linșată. Primum din Oradea mare știrea că într-o comună din comitatul Bihorului s'a aprins casa țărânului Săbău. Sătul întreg se adunase la foc și toți bănuiau că numai vecinul său Dudaș, pe care toți îl știau buclucaș și certăret, a putut da foc casei. Lumea a înconjurat casa lui Dudaș și l-a prins din fugă, împreună cu nevasta și fata lui. Poporul infuriat i-a bătut până i-a lăsat una cu pământul.

Un nebun ucide femeia la Petersburg. Populația din Petersburg se află într-o agitație continuă din cauza unor crime misterioase comise de un depravat. S-au găsit până acum trei fete asinate și tăiate în bucăți. În fiecare cadavru s-a găsit câte un bilot, cu următoarele cuvinte: »Le-am luat banii drept răsplată pentru munca mea, prin care vreau să scap lumea de femeie«. Poliția crede că are a face cu un nebun.

Rectificare. Primum următoarele rânduri: O eroare regretabilă s'a strecurat în raportul, ce subscrisul vi l-am trimis de-

spre adunarea generală municipală din Făgăraș. Nu părințele Ioan Fulicea din Șinca veche, a rămas în sala de ședințe, ci un alt părinte, cu același nume din altă comună de pe Țara-Oltului. Cea ce vă rog a rectifica, în interesul adevărului, și spre liniștirea părintelui Ioan Fulicea din Șinca veche, care totdeauna fiind om corect, din punct de vedere românesc, i-am făcut mare nedreptate, prin amintita eroare regretabilă. De pe Olt.

Prin intrarea în vigoare a noii legi de vinuri multe rele se vor îndrepta, dar totuși publicul consumator nu este încă pe deplin lămurit cu unele puncte din această lege. Fiecare om inteligent trebuie să știe care e deosebirea între »șampanie« și într-un »vin care musează«. Acest vin nu-l bea un om inteligent, pentru că o sticlă de vin bun e mult mai sănătoasă. Domni și doamnele din clasa aristocrată beau șampanie, care în ce privește culoarea și gustul, întrece fabricatele din țări străine, și care produce și celui mai mare gurmand o deosebită plăcere; această șampanie este »Andrényi Sec.«

Mort de foame în scorbură a unui copac. Moșierul Griffith din Londra a căzut victima unui accident îngrozitor Griffith se urcase pe un stejar spre a ridica un cuib de bufnițe, el a căzut însă în scorbură copacului și a murit de foame. Cadavrul lui s-a descoperit abia acum, grație unei întâmplări.

AVIZ. Atragem atențiunea asupra anunțului »Librăriei editoare H. Zeidner« Brașov, unde se află cele mai bune cărți pentru școlile populare aprolate de minister.

† Ciril Deac.

La încheierea foii primim trista veste, că vicarul Năsăudului Ciril Deac a încetat din viață eri. Prin moartea neașteptată a vicarului Deac poporul nostru și îndeosebi Românii din ținutul Năsăudului sufer o mare pierdere, care o simțim cu atât mai greu chiar în zilele acestea, când numărul bărbaților noștri integri și devotați intereselor neamului devine tot mai mic, iar vremurile tot mai grele.

Fiu credincios al neamului său vicarul Ciril Deac a stat în primele rânduri ale luptei pentru limbă și lege și a apărut cu bărbăție la toate ocaziunile drepturii și interesele poporului românesc.

Fie-i memoria binecuvântată, iar familia întristată primească profundele noastre condolențe!

Iată telegrama, care ne anunță trista veste:

Năsăud, 7 Octombrie. Vicarul Năsăudului Ciril Deac a încetat din viață în 6 l. c. În dânsul am pierdut un apărător însuflețit și desinteresat al intereselor neamului și bisericeii. Dr. Seni.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 7 Oct. »Keleti Értesítő« anunță că s'ar fi găsit un »modus vivendi« în conflictul relativ la învățămîntul religiei. După numitul ziar atât guvernul cât și biserica română ar fi de acord cu această modalitate. Situația actuală ar fi următoarea, după informațiunile ziarului citat: *In școlile secundare ale statului, învățămîntul religiei se predă copiilor români în limba maghiară (!)* Părinții și copiii lor trebuie să se oblige la aceasta cu ocaziunea înscrierii. Biserica română consimte în mod tacit (!) ca învățămîntul religiei în școlile secundare să fie predat în limba maghiară. Ministrul cultelor, la rândul lui, admite ca în clasele sup. ale școal. primare, învățămîntul religiei să se predea elevilor români și pe viitor în limba lor. E de prevăzut, zice »Kel. Ért.« că sub astfel de împrejurări cel puțin o parte a ordonanței ministrului Apponyi se va putea pune în aplicare.

Agram, 7 Oct. Ziarul »Obzor« află din Budapesta, că scopul audienței de azi al banului Rauch la Maj. e Sa în primul rând dărea unui raport asupra procesului de înaltă trădare din Agram. Se zice că punctul de vedere al ministrului Aehrenthal este ca procesul, după ce s-a judecat de prima instanță, să fie suspendat.

Semlin, 7 Oct. Din Belgrad se anunță că tinerimea universitară a invitat populația să ia parte la meetingul ce se va ține astăzi, când se împlinește un an de la anexarea Bosniei și Herțegovinei. Ziua de azi va fi o zi de doliu național. Populația va arbora steaguri de doliu. La teatru și în celelalte localuri de petrecere nu se vor da reprezentațiuni și nici muzicele nu vor cânta. În școli se va atrage atențiunea copiilor asupra însemnătății acestei zile. Conziliul municipal se va întruni înainte de amiază. Primarul Vulovici va propune să se facă colecte pentru un monument în amintirea zilei, în care au fost luate acele două provincii. În toate atelierile va înceta lucrul. Poliția a luat întinse măsuri pentru apărarea supușilor austriaci.

Petersburg, 7 Oct. Unul dintre hotelurile de primul rang a fost închis din cauză că 11 impiegați ai hotelului s-au îmbolnăvit de coleră. Ceilalți impiegați au fost izolați.

Constantinopol, 7 Octombrie. Din Yemen se anunță, că în apropiere de Assir s-a dat o luptă inversunată între trupele turcești și trupele unite ale șeicului Imam Jachija și Madi Idris. Rezultatul luptei încă nu se cunoaște. Din știrile sosite până acum reese, că ambele părți au suferit mari pierderi. Se svonește că numărul morților și răniților ar trece de 7000.

— Ce mi-i da mie, să te scap, li zise vulpea.
 Omul când auzi că tot mai este chip de scăpare, își mai veni în horotic (în fire.) — Apoi dă, cumătră, ce să-ți dau. Ți-o dai găini, câte pasări toate, numai tă-ți pomană și mă scoate dela moarte.
 Știi ce omule, face vulpea, nu-mi trebuie nici găini, nici nimica, doar atâta numai să mă lași să mușc odată din tine de unde-i carnea mai moale. Te învoești?
 — Mă învoesc, răspunde omul bucuros că va scăpa așa de ieftin. O mușcătură nu-i nimic, trece de grabă, se gândea el.
 Ei, atunci ascultă, li zise vulpea. Ursul trebuie să vină acūși.
 Eu am să mă ascund în pădure și au să fac huet și dacă te-a întreba ursul ce-i, tu să zici că-s vânătorii! Ai auzit! li zise vulpea omului.
 Auzit, li zise omul care era numai urechi.
 — Pe urmă am să strig eu că ce-ai a olo, tu să zici că ai o rădăcină și când ți-o spune să o bagi în sac, s'o bagi, să legi sacul la gură și când ți-o spune să dai, să dai de nădejde, și pe urmă-i treaba gata. Ai înțeles omule, cum să faci?

Înțeles cumătră, cum nu, zise omul nostru bucuros, că i-a scos D-zeu în cale vulpea să-l scape dela moarte. Vulpea se ascunde în pădure și nu trece mult, și numai iacă și ursul.
 — Ai venit omule să te mănânc, zise el mulțumit.
 — Am venit, răspunde omul.
 Bun. Acu de unde, bre, să te încep. Și cum se chitea el numai ce s'aud chiote, urlete, crângi rupte, larmă mare mă rog...
 Ce-i omule, întrebă ursul, oare nu cumva li vre-o vânătoare?
 Ba chiar așa, căci când veneam m'am întâlnit cu o mulțime de vânători, li răspunde omul.
 Valeu! Nu mai spune omule — făcu ursul.
 Ba-i chiar așa, cum îți spui eu, zise omul, ca să mai bage dracii în urs, care tremura ca varga.
 — Măi omule, dar ce ai acolo, chiui vulpea de unde era ascunsă.
 Nu mă spune, măi omule, că te iert, nu te mai mănânc, se rugă ursul.
 — Ia, o rădăcină, răcni omul.

— Dacă-i rădăcină bag'o în sac, zise vulpea.
 — Măi omule, bagă-mă în sac, da nu-l lega la gură să nu mă înăduș.
 — Ai băgat'o măăă?
 — Am băgat-o-o-o.
 Dacă-i băgat'o, ai legat sacul la gură?
 Leagă măi omule, da nu prea lega — se rugă ursul — dar omul legă cum putu mai bine.
 — Ai legat sacul la gură? răcni iar vulpea.
 »Legat, legat« li răspunde omul.
 — Măi, dar ce m'amăgești tu pe mine, că nu-i rădăcină. Eu văd că mișcă! zise iar vulpea.
 Da ursul acu stătea țapăn.
 — Zi măi omule, că i-s'a părut, se ruga ursul iar.
 — Ți-s'a părut măă, răcni omul. li rădăcină!
 Dacă-i rădăcină, ia dă cu toporul să vedem sună? răcni iar vulpea.
 Măi omule, dă, mă, da nu prea da, se rugă iar ursul — da omul atâta a așteptat, că-l trăsni drept în numele tatălui — până ce li dădu gata.

Numai iacă vine și vulpea.
 Ei, măi omule, ți-am făcut treabă. Acu să-mi dai ce mi-ai făgăduit. Și omul dă să-i dea, că l scăpase dela moarte.
 Vulpea se pregătea tocmai să muște când auzi ceva trâznind par'că. Pe semne dă... bietul om... frica...
 Ce-i omule — zise vulpea.
 Ce să fie cumătră, zise omul. Ia, când eram mititel mă jucam cu băieții prin țărână și mi-au intrat doi pui de ogar și pe semne acu te-au simțit și vor să iasă — nici nu mântui vorba, căci vulpea o și rupse la goană. Ajunsesse ca la o bătae de pușcă, și se tot urta înapoi:
 Ține-i, mă omule, ține-i și fuga, fuga. Omul de co o — lasă cumătră că-i țin... și vesel plecă înspre casă cu ursul în sac mulțumind lui D zeu că i-a dat iarăși voe bună și l'a scăpat dela moarte, ba încă i-a rămas și pădurea ursului toată a lui și dacă n'o fi murit, poate o fi trăind și azi.
 („Sămân.“) Petru Gh. Savin.

Un candidat de avocat cu praxă, află aplicare pe lângă condiții favorabile în cancelaria d-lui Dr. Měrő Samu, avocat în Borosjenő (comit. Aradului).

O nouă invenție pentru fabricarea de țigle lefline de cement este datorită d-lor Streitferdt et Novac din Ardeal, cari și-au patentat invenția lor în Ungaria și România. Prin noua lor mașină în preț de 750 cor. se pot face pe zi 300—500 țigle durabile de acoperit case, grajduri etc. iar la fabricarea lor se folosește numai nisip și cement. Mașina, fiind de estensiune mică se poate așeza în ori ce loc și se poate lucra în ori ce anotimp. Țigla este foarte ușoară și ieftină. Pentru acoperirea unui metru pătrat se folosesc 14 bucăți, cari cântăresc 28—30 chilograme. Prețul unei bucăți variază în 5—7 bani nupă calitatea cementului. Cei ce doresc a vedea această mașină foarte folositoare și a se convinge de perfecțiunea ei au a se adresa d-lui profesor *Villi Streitferdt* la Feldioara Földvár.

Familia Alexe Verzea, multămește călduros tuturor celor ce au binevoit a lua parte la înmormântarea scumpului nostru sot și tată *Alexe Verzea*, precum și celor ce au binevoit a ne condola, pentru dragostea și mângăerea arătată în aceste momente nenorocite.

Din Bistrița.

— Sept. 1909.

Intr'una din corespondențele mele publicate în prețitul ziar «Gazeta Transilvaniei» am zis între altele că în Bistrița dintre toți acei tineri țărani, cari pe timpurile de însuflețire națională ale «Procesului Memorandului» stăteau în contact neîntrerupt cu intelectualii noștri, s-au ales cei mai harnici și inteligenți meseriași și neguțatori români. Prin corespondența de astăzi vreau să dovedesc ce frumoase rezultate pot produce convenirile sociale și contactul neîntrerupt al intelectualilor cu poporul.

Pavel Beșivan, astăzi cel mai mare întreprinzător de zidar român în Bistrița, a fost un copil de țaran sărac cu 3—4 clase gimnaziale, care la îndemnul părinților și a frunțașilor români de pe acelea timpuri a îmbrățișat meseria de zidar și după ce a lucrat 2—3 ani ca ucenic, spre a se putea perfecționa mai departe în meseria sa, fiind un bun desemnator, a plecat la Viena, München și Cernăuți, de unde în scurt timp s-a întors în Bistrița cu multă experiență și numeroase diplome, și astăzi face concurență celor mai vestiți arhitecți. Deși om încă tânăr, în timpul mai din urmă a edificat biserica și școala din Borgo Suseni în preț de 43.000 cor. biserica din Vararea cu 70.000 cor., biserica din Rebrisoara cu 64.000 cor., biserica din Herina cu 12.000 cor. Casa cu etaj a lui Ioan Rus în Năsăud cu 80.000 cor. Cazarma de gendarmi din Arcalia și Vararea precum și alte clădiri monumentale, iar de prezent edifică casele bisericesti ale bisericii gr. cat. din Bistrița în preț de 36.000 cor.

Tot în Bistrița avem pe Pavel Murașan și Ștefan Budean asemenea feciori de țărani români întreprinzători zidari cu puțină carte, cari în anul trecut au edificat casa cu etaj a băncii române «Aurora» în Năsăud cu preț de 70.000 cor. și școala confesională din Feldru tot cu etaj cu 30.000 cor. (Aici nu pot trece cu vederea și acea împrejurare că școala confesională din Feldru la 28 August a. c. s'a sfințit cu mare pompă, însă D-nii grănițeri din Feldru sunt atât de ignoranți încât pe acești doi harnici întreprinzători de zidari, cari le-au făcut școala nici la banchet nu i-au invitat, nici în toastele și raportul lor despre sfințirea școlii nu i-au pomenit).

Tot asemenea tineri români întreprinzători în meseria zidăriei avem în Bistrița pe Pavel Butu, Ioan Mulduvan, Ioan Horhendar și Pavel Bolcar, cari prin harnicia și inteligența lor fac cea mai mare concurență străinilor, iar cele mai solide lucruri de arhitectură ajung numai în mâna Românilor, cari deși toți au fost copii de țărani săraci, de prezent prin harnicia lor stau destul de bine.

Dintre puținii neguțatori români ce avem în Bistrița, cel mai inteligent și cu mai mare spirit de întreprindere este Dumitru Ludașan fecior de țaran român, care și a început neguțătoria cu lemne de foc numai cu vreo câteva sute de coroane, astăzi însă, deși încă tânăr, dispune în Bistrița de 3 magazine de bucate, de

o câmară provăzută cu mai multe, mii de vedre de vin și un magazin de lemne de brad de clădiri în preț de 50.000 cor. Acest Român inteligent stă în legătură cu toate firmele și neguțatoriile de lemne și bucate din țară și străinătate, și cei mai mari capitaliști și cele mai de frunte bănci îl încredințează și cu cele mai importante afaceri neguțătorești. Că acești români din Bistrița au ajuns la meserii și neguțatorii atât de frumoase și valoroase, încă odată o pot spune, că numai prin conveniri sociale și prin atingerea neîntreruptă cu frunțașii români de pe vremea procesului memorandului s-au însuflețit și îndemnat la îmbrățișarea meseriilor. Frunțașii români de pe acele timpuri îndemneau poporul la abonarea foilor și la ceterul cărților, îl însuflețeau în cele naționale și îl îndemneau la îmbrățișarea meseriilor.

Astăzi însă durere nu mai e așa, și deși tineretul se bucură de mai multă carte și deși unele foi naționale îndeamnă neîntrerupt pe frunțași a se interesa mai mult de soarta poporului, frunțașii de acum și cu deosebire generațiunea mai tânără face prea puțin, dacă nu chiar nimic pentru popor. Mași rămăși ori pe cât, că dacă directorul dela gimnaziul român din Năsăud sau cel dela gimnaziul săsesc din Bistrița, cereau dela părinții copiilor de țărani declarațiuni referitoare la propunerea religiei în limba maghiară, o parte mare din țărani noștri, nefiind orientați, ar fi dat aceste declarațiuni. Se învoiau, pentru că o parte însemnată a poporului nostru din acest ținut, este de tot puțin luminat atât în cauzele politice cât și în cele bisericesti. La noi în Bistrița și jur sunt de tot puțini țărani români, cari să știe ce va să zică: vot universal, plural sau neplural. Dar nu numai țărani români, fără chiar în Bistrița avem câțiva nădrăgari români, cari ne cetind nimica, nu știu cine e Apponyi, cine e Andrassy și nu știu nici aceea, că Asociațiunea română pentru cultura și literatura poporului român și fondul de teatru român, ce fel de instituțiuni sunt și unde își țin sau și-au ținut adunările generale în anul acesta.

Până când în alte centre românești atât d-nii deputați naționali cât și alți frunțași români se coboară în mijlocul poporului, îl organizează, îi țin fel de fel de adunări populare, îl luminează atât în cele politice, cât și în cele bisericesti-scolastice, la noi atari frunțași sunt mai rari ca corbiile albi, și până când unii frunțași de-ai noștri fac excursiuni până și în cele mai depărtate ținuturi, la Heanda-mare și Băsești, la adunări populare și dări de samă ale d-lor deputați, la noi acasă din punct de vedere de oportunitate nimic nu poți face, și se lasă toate în mâna sorții, până și cele mai importante cauze bisericesti. Bine fac frunțașii noștri că iau parte și la cele mai depărtate adunări populare și țin cele mai înflăcărâte vorbiri, însă ar fi de dorit că vorbiriile acele să le auzim și acasă.

Le-am scris aceste cu gândul curat, ca să ne îndreptăm pe calea cea bună, căci numai în unire e putere și viață și numai lucrând toți, fără deosebire, umăr la umăr vom putea progresa și ținea pas cu spiritul timpului.

gr.

Din Maramureș.

Saraseu, 3 Octomvrie.

Intr'o zi frumoasă de toamnă, îmbrăcată în haine de vară, 28 Sept., care și arunca căldura binefăcătoare peste grădiniile cu poame scumpe, peste câmpiile întinse pline de verdeață nutritoare pentru dobitoacele poporului lui Traian din Saraseu; și dealurile cu arborii înalți din pragul hotarului încă plini de viața verei încât numai ici colea zărești câte o frunză îngălbenită de maștiha toamnă. Insemnând că toate sunt trecătoare! a sosit preotul mare, bunul nostru părinte Excelența Sa Dr. Victor Mihaili metropolitul din Blaj, însoțit de sprintenul inginer al arhidiecezei d-l I. F. Negreț, să-și vadă neuitatul lăcaș și vatra părintească.

Ostenit de drumul lung, s'a odihnit câteva zile în mijlocul fraților pe cari i-a îmbrățișat cu dor.

Apoi în Dumineca următoare, între sunetele clopotelor dela biserica din loc, edificată înainte de asta cu trei sute de ani, de o cocoană din Moldova, înrudită cu marile familii boeresti din Maramureș, pe o cărărușe șerpuitoare mărginită cu cucuruzi înalți până la streșini și împodobită cu felurite flori așternute de gingașele mâni ale fetițelor școlare, vine părintele neamului nostru cu ciaslovul în mână, să asculte sfânta slujbă și cântările

înălțătoare de inimi, executate de corul tinerimei.

După sfânta liturgie, încunjurat de evlavioșii creștini și de copii inocenți din brațele mamelor eșiți din biserică, Excelența Sa a fost petrecut până în curtea locuinței, unde preotul local l'a bineventat în numele întreg bravului popor român din Maramureș, și iată cum:

Excelența Voastră!

Ne simțim fericiți în totdeauna, când Vă putem vedea cu ochii inimei și a sufletului nostru față în față la vatra strămoșească din Saraseu.

Dumnezeul Românilor, și al toate făcătorilor, care V-a învrednicit de V-a pus pe treapta cea mai înaltă a preoției! să Vă dea tărie și putere de a călca sub picioare pe tot vrășmașul și pismașul sfintei noastre biserici.

Aicea suntem cu toții, încă și cei mici, cari dela sânul mamelor se uită ca niște pui de lei, dând dovada tare, ca la vremuri de nevoi, vor ști sta la pândă pe creștetul munților, asemenea strămoșilor eroi din valea Tătarului dela Borșa.

Să trăiți încă mulți ani!

La această vorbire scurtă dar bine simțită și eșită din tot pieptul Maramureșanului, Excelența Sa a zis: și eu mă bucur dimpreună cu voi, când vă văd iarăși în pace la casele voastre, veselindu-vă de vederea fiilor și a fiicelor, ce bunul Dumnezeu v'a dat de a crește din dânsii creștini și Români cum se cade; spre faia țărșoarei Maramureș, care în vremuri a strălucit ca zorile soarelui de dimineață peste falnicii ei munți până la hotarele Asiei, când a zdrobit tabăra săbătecului Tătar sub poalele munților dela Borșa, dând viață la multe mii și sute de creștini prizonieri din țările de jos.

Ne-a vorbit despre însemnătatea vetrei ce leagă pe părinți cu fi, pe frați cu surori, precum și pe un popor de un neam.

Și în urmă cel mai părintesc sfat a fost că: »să ne iubim credința adusă din ceriu! și limba, graiul adus din Roma!

Întreținându-se cu noi mai mult timp, pe curatorul bisericei l'a chemat la o parte, punându-i în mână 50 cor. pe sama bisericei.

Apoi după un puternic »Să trăiască« de care s'au clătinat și înalții brazi din curte, ne-am depărtat cu deplina dragoste ce o nutrim pentru marele preot.

I. T. Fane.

Infînțarea unei Reuniuni Mariane

Chimicelnic la 25 Septemvrie 1909.

În 4 Decemvrie 1908, adevă în sărbătoarea Intrării în biserică, în parochia Chimicelnic s'a infînțat o Reuniune Mariană de cătră femeile gr. cat. pentru cultul Prea Santei Fecioare Maria, pentru propagarea moralității în popor și pentru adunarea unui capital de bani, ca cu timpul să se poată face un frumos iconostas în biserica ce se va edifica.

Tot atunci s'a publicat și votat și un proiect de statute după îndrumariul compus de M. O. D. Constantin Lucaciu. Ca președinte fu acamat parochiul locului Teodor Hârșian, ca secretar d-soara Valeria Maior jună, ca casieră d-ra Cornelia Hârșian și un comitet de 12 din cele mai de frunte femei din popor. S'au inseris ca membre parte pe viață, parte ca ordinare 156 de femei, dela cari până la finea anului 1908 au încurs 180 coroane. Banii intrați cu finea lui Ianuarie 1 09 s'au și depus spre fructificare la filiala »Economicul« din Ludoš.

Proiectul de statute fiind înaintat la Prea Veneratul Conzistor din Blaj spre aprobare, s'a și aprobat cu datul de 20 Martie.

În 21 a l. c. adevă în s. sărbătoarea a nașterii Prea S. Fecioare Maria, după inseret și după servirea sf. Paraclis s'a ținut prima adunare ordinară a Reuniunii și deși timpul a fost foarte nefavorabil, totuși femeile s'au adunat în număr destul de mare, din ce se vede că și țărancele noastre sunt dornice de lucruri frumoase și că se interesează foarte mult de scopurile reuniunii și că pe lângă o bună conducere se poate ajunge nu numai la frumoase succese morale, ci și materiale.

În această adunare s'au publicat statutele ca aprobate de Prea Veneratul Conzistor și s'au explicat la înțele, s'a publicat și primit rațiocinul fondului reuniunii pe anul 1908/9 până în 21 Septemvrie a. c. S'au inseris membrii noi, s'a decis ca tot ce va mai încurge dela membrii să se depună spre fructificare. După aceasta d-ra Valeria Maior a ținut o prea frumoasă

disertațiune despre rolul femeii în societatea omenească, ca mamă, soție și eco-noamă casnică. Femeile adunate fiind pătrunse de instructiva disertațiune au erupt în lacrimi, văzând cum o copilă tânără dară cultivată prin școli, știe da povețe așa de frumoase.

După acestea adunarea și-a încheiat afacerile puse la ordine. — Dee D-zeu ca cât mai curând să auzim că în toate comunele românești s'au infînțat astfel de reuniuni, cari numai folositoare pot fi.

Adunarea generală

a »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«

Duminecă, în 26 Septemvrie n. 1909, Reuniunea meseriașilor noștri sibieni, dia prilegiul ținerei adunării generale, a avut o rară și înălțătoare sărbătoare. La ora 2 d. a. salet spațioase ale Reuniunii erau ticsite de membri: măestri și sodali, dornici de a afla rezultatele finale, la cari Reuniunea a ajuns după activitatea rodnică, dezvoltată pe toate cărările, ce duc așezământul la înflorire, iar pe membrii săi la mândrie și îndestulare.

În cuvântul de deschidere al adunării, președintele nostru dl Victor Tordășianu aduce drept justificare pentru întârziata ținere a adunării generale faptul că, cu abatere dela alte societăți similare, Reuniunea noastră prin comitetul său ține regulat ședințe administrative săptămânale, în finea de față a tuturor membrilor, în cari ședințe să tractează și să hotărască toate afacerile, iar acestea apoi să aduc la cunoștința obștei în așa zisele ședințe literare lunare ale Reuniunii.

Raportându-se la actele mai marcante din viața Reuniunii, arată cum cărmăcii ei, cu scop de a asigura pentru membrii adăpostul și scutul recerut și neapărat la săvârșirea lucrărilor multe și varii, cari să contribuie la încheierea noastră, au ținut de prima datorie a lor de a câștiga pentru Reuniune un imobil, o casă a noastră, pe care noi să fim stăpâni și în care neconturbați de nime să putem urma spre țințele inscrite în inimile noastre ale tuturor. În această nizuță a noastră norocul ni-a călăuzit întotdeauna.

Astăzi, zice dl Tordășianu, când vă pot saluta în această casă a noastră și frumoasă și spațioasă și luminasă, mi se umple inima de bucurie și sentimentele de recunoștință mă îndeamnă să aduc întreg tributul recunoștinței mele harnicilor membri ai comitetului nostru, harnicilor membri ai Reuniunii și mai ales publicului mare, care în frunte cu preabunul nostru patron, cu I. P. S. Sa domnul arhiepiscop și metropolit I. Mețianu, pătruns fiind de marea importanță a clasei noastre de mijloc, au sărit cu toții în ajutorul nostru și au sprijinit întreprinderile noastre. Dacă ni-ar fi lipsit sprijinul și ajutorul obștei noastre, cu toată dragostea și bunăvoința, ce sălășluște în inimile noastre pentru binele și înflorirea așezământului nostru, desgușt ar fi înlocuit răvna noastră, neplăcere ar fi înlocuit dragostea, ce am arătat-o cătră tot ce ne încunjură. Contribuiriile, darurile aproape zilnice ale obștei noastre, îndemna au fost și pentru cei mai lipsiți dintre noi de a sări și ei cu obolul lor la înmulțirea avutului nostru, din care cu timpul să beneficieze urmașii noștri și să preamărească pe plăsmuitorii așezământelor noastre. Va veni o vreme, când nu va fi meseriaș român, ori unde s'ar găsi el, care să nu urmeze eșemplele grăitoare ale meseriașilor noștri sibieni, grupați sub standardul nostru, căci noi nu ne-am mulțumit a aduna în jurul nostru numai pe sodalii noștri, ci adunat-am, chemat-am la lucru pe vrednicii măestri, apoi pe fiitorii meseriași, pe învățăceii noștri, ba pus-am la contribuie și pe femeile noastre. Din aceasta lucrare armonică a noastră vedem închiegându-se familii de meseriași; vedem așezându-se în orașul nostru tot mai mulți măestrii desinestătători; vedem cum mereu curg, ca la un adevărat focu ar și aproape zilnic, cafe și învățăceii dornici de a se încălzi și a se lumina în apropierea noastră; vedem cum lucrările noastre apreciate sunt și cum producțiunile noastre publice, de ori ce natură ar fi ele, cercetate și sprijinite sunt de tot ce cu inimă adevărată este pentru binele obștesc; vedem cum tot mai mulți țin să se numere între debutanții școlii noastre publice, la ședințele noastre literare și astfel să contribuie la luminarea și deșteptarea celor mai puțin favorizați de soarte; vedem cum aceste ședințe literare, la cari contribuie cu luminile lor bravi profesori de ai noștri, cu timpul pot lua proporții tot mai mari, pot deveni din ce în ce mai folositoare și vor putea cuprinde toate clasele noastre sociale; vedem cum Reu-

niunile surori, din alte centre, incurajate sunt, îndemni iau din lucrările noastre în munca lor; vedem cum Reuniunea meseriaşilor »Andreiana«, din Şebeşul săsesc, avântat s'a, cea dintâi după noi la aranjarea unei expoziţii industriale ear după ea sora noastră mai mică, Societatea meseriaşilor din Blaj e a treia, care a ţinut să stabilească pentru fraţii meseriaşi de acolo un punct de mândrie, o epocă de înălţare prin aranjarea expoziţiei de acolo; vedem cum o samă de societăţi, cari până aci trăiau în lăncezire, au crezut de sosit timpul de a se reculege din amorţire şi de a relua frul lucrărilor, ce lor le sunt rezervate şi vedem în fine cum oameni de inimă să sacrifică prin susţinerea de reviste cum a fost »Meseriaşul« din Lugos şi cum e »Munca« din Şebeşul-săs. care cu mari jertfe să susţină pentru a reprezenta interesele clasei noastre de mijloc etc. etc.

În cele din urmă dl Tordăşianu făcând menţiune de darurile, cu cari Reuniunea a ţinut să-l recompenseze pentru osteneţele sale, anume de inelul ce i s'a dăruit, de albumul cu iscăliturile membrilor, de scaunul de onoare, de »Cartea de durerăoasă memorie«, când d-sa a fost greu bolnav, de fondul »Victor şi Eugenia Tordăşianu pentru înzestrarea fetelor sărace şi cu alipire către Reuniune«; de preţiosul orologiu de părete etc. etc. mulţumeşte membrilor şi-i asigură de dragostea sa.

De încheiere, exprimând mulţumita şi recunoştinţa Reuniunii celor 8 membri fondatori şi 17 pe viaţă, cari în mod atât de vrednic au sărit în ajutorul nostru şi punând în vedere, cum măstrul Franzelar dl Petru Moga, a ţinut a să înscrie chiar asistând în şirul membrilor fondatori cu taxa de 100 cor., chemându-ne la armonică conlucrare, declară adunarea generată deschisă.

»Un participant«.

Cel mai mare duşman al Ovreilor: Haşdeu.

În o scrisoare către d-nul I. G. Bibicescu, marele învăţat scrie la anul 1902:

»Pe stoinii cei eminenti în genere z'ce Haşdeu, — fie ei catolici, fie protestanţi, fie izraeliţi, i-am admirat, îi admir şi-i voi admira, regretând că nu sunt ai noştri. Cu răposatul profesor Benfey dela Göttingen, Evreu, eram în cele mai bune raporturi personale şi epistolare. În Paris, eu şi familia mea eram foarte bine cu familia d-lui Michel Breal, Evreu, care ne-a şi introdus în societatea lingvistică de acolo. Sunt în relaţiunile cele mai amicale cu ilustrul Ascoli dela Milan, una din gloriile Italiei. Un Ascoli, Evreu, ni-e tot a-a de drag ca şi amicul meu Angelo de Gubernatis, catolic. Să ni-se arate un singur Român, care să cearăscă contra d-lui David Emanuel profesor la universitatea din Bucureşti, şi totuşi Evreu nebotezat. Toţi Românii îl iubesc şi stimează... Dar masa Evreilor, mulţimea cea îngrozitoare a habotnicilor (bigotilor) o, să mă ferească D-zeu! Nici chiar d-l Bernard Lazare care făcuse mai daunăzi un mar, triumfal printre hahamii (şoacterii) dela Bahlau până la Dâmboviţa, nici chiar d-l Lazare nu iubeste pe Evrei, căci iată ce scrie el în o carte a sa:

»Oare ce virtuţi, ori ce păcate au »dat naştere duşmăniei universale cu care »sunt priiniţi Evreii? Oare de ce-au fost »ei rând pe rând şi deopotrivă urgişti de »Alexandri şi de Români, de Persani şi »de Arabi, de Turci şi de naţiunile creş- »tine? Fîindcă pretutindeni şi totdeauna »Evreii au fost fiinţe neasociabile (oameni »cu cari nu te poţi întovărăşi).« Napoleon Bonaparte zicea despre ei că sunt nori de corbi, sunt gândaci şi lăcuste, cari rod Franca...

»Evreii sunt siguri, zice mai departe Haşdeu, că ei sunt poporul, pe care anume îl alese Dumnezeu din totalitatea neamurilor omeneşti. Fie! Să ne lase dară şi pe noi a fi după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, urmând acelaşi mod de alegere, adică de a nu lua cu toptaoul, ci a alege dintre Evrei, întocmai precum Dumnezeu îi alese pe Evrei dintre ceilalţi. Ar fi o adevărată batjocură de a primi fără alegere pe Evrei, numai şi numai pentru că ei sunt ce sunt şi cum sunt, pe când alegem unul câte unul pe Germani, pe Francezi, pe Italiani ba până şi pe fraţii noştri Români de pe aiurea. Ar fi şi mai batjocuritor de a ne vinde noi înşine, de bună voie, pentru blidul cu linte, adică pentru »capitaluri streine« după teoria d-lui Take Ionescu! Nu se află şi nu se va afla în vezi un ministru român, care să cuteze a unelti sinuciderea naţională. Sunt un om aproape de 70 de ani, zdrobit prin muncă

şi prin nenorociri. Ei bine, eu nu m-aş fi sfiit o clipă a smulge carabina mea din părete şi braţul meu ar avea destulă tărie pentru a spulbera creierii unui asemenea ministru, ca pe un câne turbat.«

Producţia recoltei din 1909 în România.

Ministerul român al agriculturii a adunat datele asupra producţiei recoltei în anul curent. Deşi anul 1909 a fost un an nefavorabil agriculturii, totuşi examinând datele adunate de serviciul statistic al ministerului de agricultură, producţia nu numai că e suficientă pentru consumaţiunea internă dar chiar se va putea exporta o cantitate destul de însemnată.

Grâul a dat o recoltă de douăzeci milioane hectolitrii, adică aceeaşi cantitate ce s'a produs şi anul trecut, deşi în anul acesta s'a semănat pe o întindere mai mică. Egalitatea de producţie se datoreşte faptului că anul acesta producţia la hectar a fost mai mare. Calitatea grâului este excelentă. Greutatea mijlocie constatată de staţiunea agronomică este de 80 kilograme hectolitru. În total grâul a produs anul acesta 160 mii de vagoane. Jumătate din această cantitate va fi întrebuinţată pentru consumaţiunea internă, iar jumătate se va exporta. Preţul grâului, care e destul de urcat, continuă să se urce.

În cece priveşte producţia celorlalte cereale, iată ce ne arată datele oficiale. Secara a produs 1.900.000 hectolitri; orzul 7 milioane hectolitri; ovăşul 8 milioane 900.000 hectolitri; rapiţa 528 mii hectolitri; inul 73 mii hectolitri.

Producţia porumbului nu a putut fi evaluată încă în mod exact. Ministerul de domenii a făcut cercetări printre marii proprietari şi din cele trei mii de răspunsuri primite se poate aprecia că recolta porumbului a fost anul acesta cam 11—12 hectolitrii la hectar, ceea ce ar face o producţie totală de 24 milioane hectolitri.

După judeţele recolte porumbului s'ar putea astfel evalua: Excelentă în judeţul Mehedinţi, unde mijlocia a atins 19,1 hectolitri la hectar; bună în judeţele Covurlui şi Brăila, unde recolta întrece 14 hectolitri pe hectar; Dolj, Buzău, Gorj şi Vâlcea au dat o mijlocie de 13 hectolitri la hectar. Judeţele mai puţin favorizate au fost Vlaşca, Bacău, Putna, Muscel şi Argeş cu 8 hl. şi Dobrogea numai cu 4 hectolitri la hectar.

Nu s'a dansat „ciardaş“ în Feldru!

Dar s'au întâmplat alte buclucuri cu oaspeţii streini.

Suntem rugaţi să dăm loc următoarei corespondenţe:

Cu permisiunea St. Redacţiunii, sunt silit, ca unul care am fost prezent la sfinţirea frumosului edificiu şcolar profesional, ca şi care rar găseşti la Români, — la şedinţele reun. inv. »Mariană« împreunate cu concert şi joc: festivităţi ce au avut loc în ziua de sf. Maria mare în comuna Feldru, să-mi fac cuvenite observări la 2 rapoarte apărute în coloanalele prea ospitale ale »Luptei«.

Nu e adevărată aserţiunea »raportorului« şi a »corespondentului«, că s'a dansat »sardas«-ul, din potrivă, a fost hînduit după merit, subnotarul român din loc Alexandru Bolfa, când ca interpret al oaspeţilor unguri a cerut muzice! să-i zică un »sardas«. Tristă apariţie! şi rusine să-i fie acestui uitat de sine, care înainte cu câteva minute prin declamaţia sa »Cucul tiganului« din comic ce voia să fie a devenit ridicul, — cu atât mai vârtos că e primul român grăniţer, care se afirmă în felul acesta. Dându-i-se deci pasport, s'a retras într'o chilie separată cu invitaţii Unguri: ingineri şi oficiali de catastru, unde apoi D-zeu mai ştie ce au făptuit — în vreme ce publicul român continua a dansa neconturbat româneşte până ce notarul din loc d-l Gregoriu Bancu a fost necesitat, în urma isprăvirilor reprezentanţilor naţiunii cavalerie, a pune ca. At petrecerii către oarele 5 dimineata. Am regretat cu toţii incidentul penibil; să nu fim însă nedrepti în judecata noastră, învinuind oaspeţii străini, căci ori-cine se poartă cum ştie! Sunt oare ei vinovaţi dacă educaţia nu e aceeaşi la toate naţiunile! Greşala a fost a comitetului aranjator, care i-a invitat. Din capul locului ne-a surprins invitarea aceasta, ştiind, că mai alini trecuţi tot oaspeţii de pănura acestora turburau fără pic de ruşine petrecerile româneşti dela băile învecinatului St. Georgiu român, unde neîndestulindu-se cu 2—3 csardus-uri hărăzite lor de laşitatea românească, răpiu în senzul strict al cuvântului muzica, pentru ca aceasta să ţină

isonul orgiilor lor — pe când publicul român se retrăgea umilit spre odihna bine meritată. M'a surprins, repet, invitarea acestor gălăgioşi venetici, fiind-că nu s'au tras consecinţele necesare din experienţele trecutului.

După ce la petrecerea din Feldru, multămită tactului unor tineri de inimă nu le-a succedat a înjgheba un scandal naţional, l'au rezervat pentru pauză, când se părea că s'a improvisat un al 2-lea concert. S'au răzbutat umplând sala de urlete, decât cari mai sălbatice n'am auzit, cu toate că şi pe la noi se abat din când în când menagerii cu tigrii, lei şi alte fiare: Ei cântau... Totuşi nu le-a succedat nici în modul acesta a alunga chiar toţi oaspeţii diu bufet. Punctul al doilea din acest concert improvisat, l'a executat capela ţigănească, căreia i-se comandase din partea aranjatorilor un cântec unguresc. Poetul G. Coşbuc scandalizat cu drept cuvânt de mai înainte de purtarea iubitorilor oaspeţi la noi acasă, sta să plece... I-s'a explicat însă, că dacă s'a comis deja greşala prin faptul că au fost invitaţi, datori suntem a le comanda măcar un cântec — şi s'a împăcat. Când însă muzica întonă melodia românească »Vai de mine lumea doarme...« al cărei tact aduce mult cu al csardusului, s'a depărtat pentru ca după un sfert de ceas să se reîntoarcă răsând de fătărie. Işi poate cri cine închipui apoi cum au cântat câţi-va tineri români înţărâtaţi de patrioţi, dacă vom aminti, că sala la moment s'a golit ca prin farmec.

Cum vedem pauza a fost destul de amuzantă. Spiritele atâtea ar fi improvizat cătră dimineată probabil o straşnică încercare dacă nu intervenia notarul din loc d-l Bancu, când apoi ne-am depărtat cu toţii, nu numai Românii, cum scrie raportorul »Luptei«. Intervenţia notarului a fost la loc şi neapărat de lipsă — n'am văzut însă gendarmii iscodiţi de fantazia corespondentului »retras în casa primitoare a însuflăitului învăţător Ilieş (care nu e Gregorie ci Gavrilă), unde au întins o veselie până în zorici... lângă muzică, care (auzi numai!) în acelaşi timp cânta în şcoală neîmpăcaţilor măsurători de dealuri... cum se spune în altă parte a raportului. Astfel clătănându-ni-se credinţa în axioma »in vino veritas«, cetim cu mare rezervă faima despre unele ameninţări cu revolverul.

Atât despre petrecere!

Concertul a reuşit peste aşteptare.

Cu triste experienţe m'am depărtat şi dela concert... Patrioţii îşi băteau joc de diletanţi, frumosul număr de ţărani, cari s'au dovedit un element de absolută neordine, făceau în gură mare glume triviale la adresa domnişoarelor, cari jucau minunat în »Cinel Cinek«. Şi în fine un preot râdea de se prăpădea în stalurile prime în decursul declamării, imitând mica inescapabilă a d-lui Leon Bancu. Strămbăturile-i caregioase acompaniate de râsul nesfîit îmi reamintesc un caz a-na'og observat în teatrul din oraşul C... Galerile mixite de soldaţi, servitoare şi alţi proletari, emoţionaţi şi ei în felul lor râdeau cu hohot — în vreme ce tragediana de renume european se sbătea în ghiarele morţii...

Estrita, în 16 Sept. 1909.

T.

Bibliografie.

În editura librăriei Ciurcu au apărut zilele aceste următoarele cărţi didactice:

Carte de citire pentru elevii şi elevele clasei a III-a primare, întocmită după principiile şi îndrumările noului plan ministerial de Nicolae Sulică profesor, cu concursul mai multor învăţători, cu numărul ilustraţiuni.

Gyakorlati tanmenet a magyar nyelv tanításához a román tannyelvi elemi népiskolák részére. Az 1907 évi XXVII t. c. alapján kiadott tanterv szerinti szerkesztették Erdődi János kir. s. tanfelügyelő és Dariusz Ianos igazgató. IV-dik rész az elemi iskolák negyedik osztály számára. Preţul 70 bani.

M. Străjanu: »Legătura între filozofie« şi ştiinţele experimentale. I. Întrelesul filozofiei. II. Problema puterii de viaţă ca hotar între filozofie şi ştiinţă. — Preţul 50 bani, plus 10 bani porto.

M. Străjanu: »Nerina«, un episod din viaţa poetului Leopardi (naveia după Paul Heyse). Preţul 70 b., plus 5 b. porto.

Transformarea unei ţări prin albine.*)

În general se crede că albinele se cultivă numai pentru miere şi ceară, ceea ce este o mare greşală. Ce e drept, mierea şi ceara fac gloria albinei, dar aceste produse rămân aproape o cantitate neglijabilă pe lângă importanţa rolului albinei în alte direcţiuni. Natura a însărcinat-o cu o misiune mult mai mare. Influenţa ei asupra plantelor dela cari omul trage cele mai mari foloase, este covârşitoare. Dar cestiunea este prea importantă şi de un interes social şi economic considerabil, ca să nu intrăm aci în oare-care detalii.

Se ştie că astăzi este la ordinea zilei cestiunea îngrăşămintelor chimice, pentru a face un teren oare-care să producă mai mult, cât de mult, adică cu alte cuvinte pentru a se putea face o cultură intensivă, cum se cere actualmente în agricultură în general.

S'a dovedit însă, că albinele pot servi ca unul dintre cei mai buni factori de majorare a recoltei multor plante de mare cultură. Experienţe decisive s'au făcut de Darwin, celebrul naturalist englez şi apoi de mulţi alţi după el: s'a sustras dela contactul insectelor un teren oare-care cu flori, acoperindu-l cu pânze cu ţesături rare, spre a trece lumina, dar a opri insectele în acelaşi timp; s'a lăsat liber un alt teren cu aceleaşi flori şi aceeaşi întindere, iar rezultatul a fost: trifoiul încarnat, lăsat liber a dat de 5 ori mai multe seminţe ca cel închis. Trifoiul alb de 10 ori mai mult. Arborii fructiferi asemenea; alte plante au dat până la 30 ori mai mult.

Concluziunea este că apicultura dominează agricultura; dar nu numai că măreşte cantitatea ci şi calitatea: produsele sunt mai frumoase, mai viguroase, mai fertile, recolta mai constantă, şi se produce prin încrucişare, care este inevitabilă, varietăţi noi de mai mare valoare.

În Provence (Franţa) cultura portocalilor suferia dese întreruperi, şi chiar fructul începuse a degenera; s'au încercat toate mijloacele posibile pentru curmarea răului, dar fără rezultat. În desperarea cauzei, s'a făcut apel la albine, la apicultură, pe o scară întinsă; şi atunci totul s'a transformat ca prin farmec. Nu numai că producţiunea s'a regulat, a devenit mai constantă, dar chiar fructul s'a ameliorat, făcându-se mai mare, mai frumos.

Alt exemplu: în Australia s'a introdus trifoiul alb, dar nu s'a putut obţine grăunţe, seminţe, pentru perpetuarea culturii, până când în cele de pe urmă, nu s'a făcut apel tot la albine.

Dar albina mai are încă un rol, cu totul special, dela natură, un rol social: par'că ea a fost creată anume ca să înducească, să ridice starea economică a ţăranului, a poporului de jos. Într'adevăr nimic nu înveseleşte, nimic nu îndestulează mai mult micul menaj al săracului, decât posesiunea câtorva stupi, cari nu cer mai nici o cheltuială de întreţinere, dar cari dau mierea, care prin compoziţia sa chimică constituie un aliment de prima ordine: curat, igienic, hrănitor şi respirator: adică, care ajută la formaţiunea şi a cărnei şi a grăsimii corpului omului; plus ciara.

Iată compoziţiunea mierei:

Glicoze	70.80%
Zacharoză	10.—
Dextrină	10.—
Ci-nuşă	1½.—

— în care se găsesc cantităţi infinitesimale de fier.

Materie nezah.	5.—
Acid formic	0.20
Materii azotate	0.80
Apă	0.20
Materii min.	1½.—

— sub formă de clorure, azotate, carbonatate şi mai ales fosfatate de calce.

În miere găseşte săracul un nutremant totdeauna gata preparat, la orice oră şi încă cu dublul avantaj de a putea fi mâncat şi în dulce şi în post, calitate, care pentru ţăranul român face mult, el, care se ştie, posteşte prea mult din sărăcie sau sentiment religios, cu toată deslegarea ce sf. Sinod a dat'o în privinţa posturilor. Apoi este cunoscut în medicină că zahărul în hrana omului poate produce deranjări de stomac, pentru cuvântul că

* Din »Cultura modernă a albinelor şi a ver-milor de mătăsă«, revistă lunară ilustrată, redactată de un comitet. Director Dr. G. Tănăreanu. Abonamentul: 10 lei anual în ţară şi străinătate, 7 lei pentru învăţători şi preoţi. Adresaţi d-lui G. Tănăreanu, Râmnicu-Vâlcea (România). La cerere se trimite un număr de probă, gratis.

spre a fi absorbit el are lipsă de schimbări, de prefaceri, pe câtă vreme mierea se absoarbe așa cum este, fără nici o schimbare, și prin urmare convine mai bine și stomacului, nu l'ostenește.

Se știe în fine că una din boalele endemice din România și care roade la rădăcină poporul român, este mult cunoscuta pelagră. Cauza acestei boale este o hrană insuficientă și de rea calitate, ori mierea popularizată, cum este și mămăliga la țaran, ar servi având în vedere compozițiunea ei chimică, nu numai ca un bun aliment dar chiar și ca un medicament, curativ și preventiv, până la un punct oare-care, contra pelagrei.

Pentru că trebuie știut un lucru, și therapeutică medicală a stabilit aceasta, ca o axiomă în medicină, anume că puterea curativă a unei substanțe nu stă atâta în cantitate cât în calitatea ei. Din cea mai veche anticitate s'a observat viața lungă (longevitatea), la vecii stupari, la aceia cari obișnuiau în viața lor să mănânce multă miere, adică a o întrebuința în toate zilele. Dar pe lângă toată acțiunea întăritoare generală a mierei, ea prin unele substanțe ce conține, mai are încă și alte 2 acțiuni cu totul particulare, speciale și anume: l-iu o acțiune desinfectantă a organismului întreg, prin acidul formic sau formiatele lui, ceea ce constituie pentru om o armă contra invaziunii diferitelor boli microbiene, și al II-lea o acțiune de dezvoltare a scheletului, a sistemului osos prin fosfatele calcare ce conține și cari, se știe, formează la om și chiar la celelalte animale superioare, partea cea mai mare din substanța osoasă.

Nu înțelegem dar, pentru ce astăzi, nu s'ar putea reabilita la noi vechea și meritata reputațiune a mierei, și care cu mult avantaj ar putea înlocui tradiționala dulceață și cafea, cu ocaziunea obișnuite-lor vizite, precum și turtele dulci, cari se știe, sunt făcute din miere în locul pesmeților, cozonacilor sau cornurilor, la ceași sau cafea cu lapte? Dar chiar singure aceste turte dulci, au început deja a fi la modă în America și mai ales în Engliera în relațiunile sociale; pentru că lumea de acolo a înțeles folosul ce-l are din această întrebuințare. Este de sperat, că cei puțin de data aceasta, prin excepțiune vom ști și noi Români, și mai ales Româncele să importăm din străinătate o modă, care într'adevăr să fie fotositoare!

Valoarea produselor albinei, mierea și ciara la un loc nu face nici cât a 20-a parte din valoarea binefacerilor ce ea aduce agriculturii în general. Un mare agronom francez, Bosc, a întreprins facerea unei statistici foarte interesante: el a voit să știe cam cât folos aduce agricultura din Franța întreagă, apicultura, așa cum este ea acolo practică pe o scară destul de întinsă, și a ajuns la rezultatul, care astăzi se poate exprima astfel: mierea și ciara produc anual vre-o 20 milioane fr. iar pe terenul agriculturii, apicultura mărește pe fiecare an adevărat națională a Franței cu aproape un miliard de franci.

Va să zică, ca să rezumăm:

1. Când cineva produce milioane în miere și ciară;
2. Când ameliorarea adusă agriculturii se cifrează cu sutele de milioane;
3. Când ridică starea economică a unei țări întregi și în special a poporului de jos;
4. Când ameliorează starea sanitară a populațiunii rurale, — apoi trebuie convenit atunci, că acest cineva însemnează ceva pe lumea aceasta, și deci merită să i-se dea locul de onoare ce i-se cuvine.

Dr. Tănăreanu.

Mulțămită publică.

Subscribul în numele comitetului parochial îmi implinesc plăcuta datorință a aduce și pe această cale expresiunea sincerei mele mulțămite vrednicului episcop-cassar Ioan Vlad, care din răvnă nefățărită față de sfânta biserică din nou a donat sumă de 122 cor. cu scopul de a se procura un rând de odăjdii preoțești.

Totodată aduc sincera mulțămită văduvei Eudochia Vasile Martin pentru donațiunea de 80 cor. făcută tot pentru procurarea altui rând de odăjdii preoțești, într'u amintirea neuitatului său soț.

Iar credinciosului și fruntașului creștin Constantin Radu (Boerescu) cassar la institutul »Mărgineana« sincera mulțămită pentru donațiunea de 20 coroane în scopul de a se procura o evanghelie.

Dee Dumnezeu ca aceste daruri să fie primite la ceruri, iar pilda lor să fie îndemn de imitare pentru mulți creștini.

Poiana, 2 Octombrie 1909.

Niclae Dobrola, paroh și președ. comit. parochial.

Glume.

Pe-a cui ai luat-o?

— Și mergea țiganul fudul spre casă; că doar fusese la socru-so; și nici nu-și vedea nașul, care, însă, nu-l lăsă să treacă.
— Da' dincotro fine?
— Sărut mâna, nănașule, iacă nu te văzusem! Vin dela socru-mio!
— Da' ce, socru-to azburat dela Băneasa?
— Nu, nănașule, am zburat eu de la el!
— Poi încaltea-i mai frumoasă asta ca ceialaltă? A cui și de unde-i?
— Dec, nașule, asta-i la față murgă închis, scurtă-n gât și lată-n șolduri. Ii fata lui Pliscu Pasere din Huși.
— Pupă-ți-o sănătos.

Stea coaptă.

Un țigan a fost având un buroi, bolnav de friguri.
In vipia boalei, țiganu îl tot imbia mereu:
— Ai mânca, tu tăicuțule..., cutare lucru?
— Ași mânca, măre tată, den'ar rămânea frimitură!
— N-are tata! Dar... cutare? Dar... cutare? bunătați peste bunătați; și ei n-aveau nici barem un cocoloș de mămăligă și un puu de ceapă!
— Dar... stea coaptă, n'ai mânca tu taică?
— Hauliu, teteo, îmi lasă gura apă! Țiganul ridică ochii spre cer, făcu o cruce d'ale bătrâne și zice:
>Doamne, Doamne!
>Mai îngeste-i frigur'li,
>Pân' s-or coace stelili,
>Să pice ca perili.

Pomana popel.

Un popă, care în viața lui, nu făcuse nici o dată vre un praznic, nici pentru morți, nici pentru vii, dar mânca mii, se hotărâ să facă și el una. Cum auzi satul, că-i praznic la poap, aleargă cu mic cu mare.
Preoteasa, văzând atâta lume, spuse preotului să mă închipuie că n-o s-ajungă pentru atâtea guri.
Atunci preotul oftă și zise »lasă preoteasă, lasă!
>Că multe s-au dus dela noi dracului; ducă-se și astale!

Boala moșului.

—>Ce mai faci, vere Pantilimoane.
—>Ce să fac? Is cam ciurmilit!
—>Da ce păcatele ai pătit?
—>Ce să pătesc? Toată noaptea de astănoapte am băut și am mâncat și acum nu mi-i îndemână.
—>Și unde ai petrecut?
—>Acasă!
—>Și ce-ai băut și ce-ai mâncat?
—>Apoi, ia, toată noaptea am băut tutun și am mâncat bostan copt.
(>I. Cr.)

MULTE ȘI DE TOATE.

Fabrică de ouă în Statele-Unite.

In publicațiile oficiale ale ministerului agriculturii din Statele-Unite se arată că industria aceasta ia din ce în ce mai mare dezvoltare și ea întrebuințează făină multă de porumb. Mai ciudat e că și cofetarii întrebuințează astfel de ouă. Iată după »La Nature« câte-va amănunte: gălbenușul îl fac într'un amestec de făină de porumb, de scrobeală, de grâu, de oleiu și de alte alea, cari fac să semene cu gălbenușul de ou adevărat. Îl toarnă ca un fel de aluat des într'o mașină, care-i dă formă rotundă. În altă mașină îl învălește cu albuș, făcut din albumină. Într'a treia mașină îl îmbracă într'o peliță și, în sfârșit, a patra îl desăvârșește, dându-i o coajă de gips mai groasă de cât cea de ou. Din cea din urmă mașină trece pe niște discuri, unde se usucă repede.

Ouăle te pot însela, așa seamănă de bine cu cele de găină; nu se ciocesc și se pot mai lesne transporta, căci au coaja mai groasă.

Limba sigiliilor de ceară.

Limba sigiliilor este cea mai nouă descoperire la modă. »Technica« publică un dicționar întreg al limbei noi. Pentru anunțuri de căsătorie se întrebuințează ceară albă; pentru anunțuri de moarte, ceară neagră; pentru scrisori de condolențe, ceară violetă; pentru invitații la masă, ceară de culoarea ciociatel.

Scrisorile comerciale se sigilează cu ceară de culoarea scortșoarei. Scrisorile de dragoste cu ciară de culoarea rubinului. Pentru felicitări se întrebuințează ceară verde; pentru a-și exprima compătimirea ceară de culoare cafenie. Pentru a-și exprima constanța, ceara de culoare albastru deschis; culoarea galbenă exprimă gelozie; culoarea verde deschis însemnează impunitate. Fetele sincere pun sigile cu ceară roșie; între prietini se întrebuințează ceara roșie.

Orașul cerșitorilor.

Anumite cartiere aristocrate ale Parisului, sufer de un timp încoace în măsură mare de invazia cerșetorilor. Cerșetorii aceștia populează toate căile pe unde se plimbă lumea, arătându-și în tot locul zrențurile și părțile corpului întectate de murdărie. De oare-ce poliția nu s'a îngrijit până acum în mod serios de a-i stârpi, numărul acestor cerșetori a crescut în mod considerabil, așa în cât incurând orașul lor nu va mai fi Neapolul, ci capitala Franței.

Ei urmăresc pe trecător pas cu pas, nu-i dau pace, îl plictisesc cu jelanțiile lor, sunt obrasnici și nerușinați față de femei, și vai de omul, case nu se lasă a fi mișcat de ei; ei poate auzi insultele cele mai ordinare și amenințările cele mai periculoase.

Cerșitorii operează în diferite forme: d. ex. mergând cu trăsura deodată vezi că un ilăcău tânăr cu apucături de apăș sare pe platforma trăsuroi și oferă celor dinăuntru un banchet ofilit de flori. Ca să scapi de el, ești silit să-i arunci cât-va gologani. Acesta este cerșetorul, care îți scoate banul oare cum cu sila. O altă formă de cerșetorie e aceea a femeilor cu copii mici în brațe. Aceste așa pretinse mame se folosesc de cele mai nedemne înșelăciuni, pentru ca să miște inimile: ele maltratează copiii, îi împung cu ace, iar când ei încep să plângă și să țipe, trecătorul mișcat crede că e flămând și deschide compătimitor punga pentru ca să dea »mamei« câțiva bani.

Cerșitor este pentru oamenii cari pricep, o meserie ca ori-care alta, cu zile bune și rele de afaceri. Mulți cerșitori — și aceasta nu e glumă — pleacă vara la băi de mare, iar la Riviera. Ei știu că acolo afacerea rentează și se reîntorc la Paris cu mari economii. Cerșitorul nu e niciodată un vegabond. El își are locuința și mobilele sale. Unii se îndeletnicesc și cu »pictura«, o specialitate, care le aduce venituri mari. Ei pictează pe picioarele și brațele colegilor lor rani grozave, cari sunt așa de bine imitate, încât înșală și pe un bun cunoscător.

Când se reîntorc seara iarăși în locuințele lor, toți acești schilozi sunt iarăși ușori și sprinteni: cel cu un braț îl scoate și pe celălalt, acuns sub haină, la lumină orbul cetește gazeta, individul fără picioare dansează cancanul, iar cel cu rănile pline de sânge le șterge pe acestea cu o cârpă udă. Apoi se grupează câțiva la un loc, se duc în cârciuma învecinată și beau și petrec. A doua zi începe »poza« din nou!

In general cerșitorii se pot grupa în două categorii: în ambulanți și stabili. Cel ambulant e acela, care străbate bulevardele, grădinile publice, aleele; cel stabil rămâne din contră într'un loc fix, un domeniu. Așa de ex. sunt piețele din apropierea bisericilor, hotelurilor mari etc. Demn de amintit e și tipul cerșetorului de casă. Îl întâlnești dimineața, când veoști să eși. Îți spune că e o victimă a soartei, un naufragiat, un profesor în mizerie, un artist fără angajament. Îl compătimești, și ca să nu l'insuți cu o monedă prea mică, îi dai una mai mare. Pleacă după ce te-a salutat respectuos și poți fi sigur, că la anul îl vezi iarăși: ai ajuns clientul lui, căci te-a trecut în cartea lui de adrese. Poliția a sechestrat de curând un astfel de caet de note al unui cerșetor; conținea numele, adresele exacte ale binefăcătorilor săi, data ultimei vizite, cifra exactă a sumei primite și observațiile cam de felul următor:

>X..., la început cam morocănos; Y... să-i lauzi ultimul său roman; Z..., naiv totdeauna mișcat etc. Ingeniosul cerșetor și-a asigurat cu mica lui ocupație un venit anual de 10.000 franci!

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Râm.

Redactor respons.: Victor Branisce.

Medicul român în Karlsbad

Dr. ENEA NICOLA

dela facultatea din Viena, dă consultațiuni în Karlsbad, Haus »Ametyst«.

Domnii abonați ai foaiei noastre, cari nu și-au reînnoit încă abonamentul sunt rugați a-l reînnoi cât mai curând ca să nu li se întrerupă regulata espedare a zi-rului.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Boala englezească

zdruncină sănătatea copilului d-voastră. dacă nu folosiți imediat un mijloc sigur.

Emulsiunea lui Scott

conține toate părțile recerute, pentru a întări oasele și a-le prevedea cu mușchi tari și sănătoși. Un favor al »Emulsiunei lui Scott«, care părinții îngrijitori îl recunosc, e că din cauza gustului lui plăcut și dulce, se ia cu deosebită plăcere de micul pacient. Chiar și când copiii nu suportă laptele, mistuesc fără cea mai mică greutate Emulsiunea lui Scott.

Emulsiunea lui SCOTT s'a dovedit în toate aceste casuri ca o Emulsiune model neîntrecută. 2.

Veritabilă numai cu marca — peșarul — ca semn de garanție a procedurii lui Scott.

Prețul unei sticle originale 2 coroane 50 bani. Se capătă în toate farmaciile.

Câte-va cuvinte

asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată — că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea a celor cam ni, a căror sânge și sucori trapești sunt atrofiats și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au adrunecat sistemul nervos și puterea spiritală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cine-va care să dea tinerimei deslășiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, trebuie să fie cine-va căruia oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără afulă și o încredere neozsurile lor secrete. Dar nu e la deajuns însă a destăi n-ai aceste neozsurile ori și cui, oi trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, o e știe să dea a-upra vieții sfaturi bune-sexuale și știe a »juca« și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va în-ceta existența boalelor secrete.

De e chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul reamuit în toată țara al D-ului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslășiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trapești ale bolnavului se curată, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletetești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiunilor dilaice dr. PALOCZ vindecă deja de anul de zile repede și radical cu metoda lui propria de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglese, ranele sifilitice, boalele de feve bășică, norvi și șira spinărei, începutul și de confuzie a minții, urmările onaniteirii ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătă-măturil, boalele de sânge, de piele și toate boalele o-ganelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și eșire separată. In ceea-ce privește cura, depărtarea nu este piedică, căci dacă cine-va, din ori-ce cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci ou plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimit fie cărnii. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. până la 6 ore p. m., (Dumnezeu până la 13 ore a. m.).

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital specialist, Budapesta, VII., Rákóczi-ut, 10

LIBRARIA EDITOARE H. ZEIDNER BRAȘOV (BRASSÓ).

Fondată 1867.

Cele mai bune și ieftine cărți pentru școlile populare

Fondată 1867.

cari sunt răspândite în mai multe ediții și cu cari s'au obținut în tot locul cele mai bune rezultate în învățământ sunt următoarele:

- Abcdarul ilustrat** I-a carte a copiilor, de St. C. Alexandru, legat C — 24
- Abcdar nou ilustrat** pentru școlile primare de ambele sexe, de D. Dogariu. Partea I., legată — 30 fil. Partea II. legată cor. — 36 fil.
- Carte de citire ilustrată** pentru școal. primare de G. Zaharia. Part. I. leg. — 36 fil., II. leg. — 40
- Cartea copiilor ilustrată** de St. C. Alexandru pentru cl. 2 primară, leg. — 70 fil., broș. — 50
- Carte de citire** pentru anii din urmă ale școlilor populare și de repetițiune de D. Dogariu și N. Pilția, broșată cor. I.—, legată cor. 1.30
- Abcdar maghiar** întâia carte pentru deprinderea limbii maghiare în școal. pop., de Fr. Koos și V. Goldiș. Ed. V., legată cor. — 40
- A doua carte** pentru deprinderea limbii maghiare de Fr. Koos și V. Goldiș Ediția II. legată cor. — 40
- Manual de limba germană** pentru școal. populare, de I. Dorca, legat cor. — 60
- Aritmetica** de E. F. Lurtz pentru școal. populare, traduse de un învățator. Partea I. Numeri 1—100, broșat cor. — 40
- Partea II. Numeri dela 1—1000, ediț. 2. br. — 70
- Partea III. Frațiunile comune și decimale practica italiană, etc., leg. cor. 1.—, broș. cor. — 80
- Partea IV. Raporturi, proporțiuni, reguli de 3 simplă și compusă etc. etc., legată cor. 1.60 broșată cor. 1.20
- Aritmetica** de D. Dogariu, cu numeri întregi, ediția 2-a, broșată cor. — 50
- Aritmetica** pentru anii din urmă ai școlii primare, de I. Dariu, broșată cor. — 70
- Geografia Ungariei** de Dr. Nic. Pop și Vasile Goldiș. Elemente din geografia generală pentru școlile pop. Ed. IX. cu harta Ungariei colorată, broș. cor. — 50, cu harta neagră, broș. — 40
- Istoria Ungariei** și elemente din istoria generală pentru școlile populare, de Dr. Nic. Pop și N. Pilția. Ediția X., cu ilustraț., broș. — 30
- Istoria Ungariei** în legătură cu istoria universală, pt. școal. pop. de S. Moldovan, broș. — 30
- Elemente din constituția patriei** sau drepturile și datorințele cetățenilor pentru școal. pop. de Vasile Goldiș. Ediția II., legată — 30
- Fizica** pentru școal. populare cu multe ilustrațiuni, de D. Făgărășianu, broșată — 60
- Elemente de fizică** pentru școlile populare, de I. Dariu. Ediția V., legată — 60

- Exemplare de probă**, dacă există în intențiunea serioasă de a le introduce în școală, se dau gratis.
- Economia câmpului și grădinaritul** de G. Mojan, broșată cor. — 30 fil., legată — 40
- Elemente de muzică vocală** pentru școlile populare, de N. Stoicovici, broșată cor. — 30
- Colecțiune de cântece** și cântări bisericesti pe note, pentru școlile populare de N. Stoicovici, Partea I., broșată cor. — 30
- Cărți auxiliare p. școlile primare.**
- Conductor** la aplicarea noului Abcdar, ilustrat, de D. Dogariu. broșat cor. — 24
- Dicționar** portativ român-german-maghiar, de H. Schlandt, broșat a cor. — 20
- Ediția întreagă: român-german-maghiar, german-maghiar-român, maghiar-german-român, broșat cor. — 60 fil., în pânză legat cor. — 80
- Lira școlii** sau colecțiune de cântece pentru tinerimea școlară, de un prieten al copiilor, broș. cor. — 40
- Micul cântăreț** în biserică sau răspunsurile dela Sfta Liturgie, de I. Dariu. Ediț. II. broș. — 10
- Micul rugătoriu** în școală și acasă de I. Dariu, broș. cor. — 10
- Cântece de irozi** la Nașterea Domnului împreună cu câteva cânturi naționale, broș. — 12
- Epistole** a Domnului Isus Christos ce a trimis-o Dumnezeu din cer, broș. — 12 fil., leg. — 20
- Visul** Născătoarei de Dumnezeu împreună cu rugăciuni pentru tot creștinul. broș. 12 fil., leg. — 20
- Sonorul** sau frumos răsunaătoarele plănsocânturi la Mormântul Domnului, de G. Ucenescu. Ediția IV., broș. — 24
- Versurile** Nașterii Domnului nostru Isus Christos. Ediția IV., broșată — 12

- Mannale pentru școlile medii,** (gimnaziale, reale și școlile civile de fete).
- Gramatica limbii române** pentru clasa I și II gimn. etc., de N. Bogdan, broș. cor. 2.30, l. 2.60
- Curs sistem. de gramatica limbii române** întocmit pentru școal. secundare, după cele mai nouă recerțări ale instrucțiunii de N. Pilția, revizuit de Nic. Sulică, prof. gimn. Ediția IV. volumul I. (Etimologia), broșat cor. 1.—
- Curs de limba maghiară** pentru școal. gimn. etc., prelucrată după Toepler de P. Budiu, prof. gimn., broșat cor. 1.20, leg în pânză c. 1.80
- Manual de limba maghiară** pentru cl. I gimn. etc., de N. Bogdan, Ed. II, broș. 1.20, pentru cl. II. broș. cor. 1.—, pentru cl. III. broșat cor. 1.20, pentru clasa IV. broș. cor. 1.40
- Gramatica elementară a limbii germane** cu deprinderi de tradus germane și române vîrte printru reguli și cu vocabulele de I. Maxim, prelucrată de N. Pilția, broșat cor. 1.30
- Sintaxa limbii germane** întocmită pentru cl. super. ale școl. medii de N. Pilția, broș. 1.—
- Gramatica latină** pentru cl. I și II. gimn. prelucrată după sistemul lui H. Perthes de P. Budiu Iosif și A. Bărseanu, broș. cor. — 50
- Carte de citire latină** pentru cl. I. gimn. de de P. Budiu, Iosif și A. Bărseanu, cu vocabular, broșat cor. 1.20, pentru cl. II. gimn. cu vocabular, broșat cor. 1.60
- Explicări la cărțile de limba latină** pentru cl. I și II. gimn. de P. Budiu, Iosif și A. Bărseanu, broșat cor. — 50
- Sintaxa limbii latine** pentru cl. III și IV gim. de V. Goldiș, prof. în pens., broș. cor. 1.60
- Curs complet de limba franceză** de A. Vlaicu metoda I. Fetter. Partea I și II, broș. c. 1.60 partea III, cor. 1.60, partea IV. cor. 2.—
- Grammaire française** de A. Vlaicu, broș. — 60
- Geografie** pentru școlile medii, după D. Laky, de prof. D. Făgărășianu și S. Moldovan. Tom. I. Regatul Ungariei, ed. 2-a ilustr. leg. cor. 2.—
- Geografia** pentru școl. medii, după D. Laky, de D. Făgărășianu și A. Bărseanu. Tomul II. Europa fără de reg. Mării-Mediter. broș. c. 1.— Tom. III. Asia, Africa, Australia și America, 2.—
- Curs elementar de botanică și zoologie** pentru clasele inferioare etc. de G. Chelariu, partea II broșat cor. 2.—

- Istoria universală** pentru școlile sec. de V. Goldiș. Volum. I. Evul vechiu, broș. cor. 1.50
- Aritmetica** de F. E. Lurtz. Partea III. fracțiunile comune și decimale, practica italiană, regula de trei simplă și compusă etc., broș. cor. — 80
- Partea IV. Raporturi, proporțiuni, calculul societății și câteva alegațiuni, Terminul mediu, interesele compuse, calcularea factorurilor, discountului, a hârtiilor de stat, a acțiilor. Purtarea și inducerea contului curent, contabilitatea industrială etc., broșată cor. 1.20, legată în pânză cor. 1.60
- Cărți auxiliare și diverse.**
- Carte de citire** pentru clasa I și II. gimn. și reală, seminare, pedagogice și școal. super. de fete, de Ioan Popea revid, de Dr. Const. Lacea, ediț. V, legat în pânză cor. 2.—
- Dicționar german-român** pentru școală și conversațiune de Th. Alexi, 5 ediție, broș. cor. 3.60
- român-german 2 ediț. prelucrată și completată. S'a aplicat în parte ortografia Academiei Române dela 1904, esclusiv cea mai nouă ortografie germană, broșat cor. 4.50
- Amândouă părțile legată într'un volum elegant în piele cor. 10.—
- Caractere morale** exemple și setințe de Ioan Popea, profesor, broșată cor. 2.—
- Încercări în literatură** de I. A. Lăpădat, br. — 50
- Despre metrii**, în poeziile lirice a lui Horațiu de I. Lengeru, cor. — 20
- Instrucțiuni populare despre datorințele și drepturile de dare** de W. Niemandz, broș. cor. — 60
- Bucătăreasa națională** carte de bucate cu 1465 de rețete, de J. C. Hincescu, broș. cor. 1.60
- Păvăniile mult cercatei Griselde** istorioară morală prea interesantă, de Hincescu, broș. c. — 12
- Mănunchiu de flori**, colecție de poezii și cântece vechi de Nic. Oancea, broșată cor. — 20

Deposit general al tuturor cântecelor

pentru solo și coruri, compoziții de pian, (la olaltă circa 105 piese) a renumitului compozist și director de cântări
GEORGE DIMA, Brașov.
Cataloge, care vor apărea în curând, se trimit franco în tot locul.

Toate cărțile, opuri muzicale și revizite de școală etc. se pot procura dela **LIBRARIA H. ZEIDNER, Brassó (Brașov).**
Cataloge se trimit franco în tot locul.

MEDICUL
Dr. FRITZ HUBBES
ordinează începând din 1 Octomvrie n. în locuința sa din Târgul boilor Nr. 9.
(4—5.)

Vânători români!
Cețiți! **Cețiți!**
Cumpăr cu prețuri bune **tot felul de animale sălbatice vii**, precum și piei în bună stare, de pildă: Urși, Lupi, Râși, Zderi, Vidre, Vulpi, Viezuri etc. etc. Coarne de capre negre, capre roșii, capete de vieri sălbatice cu colți. **Tot felul de Vulturii sau alte pasări răpitoare** în stare vie sau impuscate.
Arme vechi, de cari s'au servit moșii și strămoșii noștri la vânătoare, precum și alte unelte de cari s'au servit pentru același scop.
In fine: **Coarne de cerb** sau altfel de oase mari, cari se găsec a-desea, la săpături prin peșteri, pe maluri de gârle, sau surpări de maluri.
Adresa:
Petru Popovici,
Strada Prundului 21.

Pene de gâscă
ieftine, din Boemia,
pentru umplut perinii,
5 Kilo nou curățite Cor. 9.60, mai bune Cor. 12.—, fulgi albi Cor. 18—24, fulgi ca zăpada Cor. 30—36.
Se trimite franco cu rambursă. Se primește îndărăt se u schimbă ce nu convine cu reboșificarea portului postal.
BENEDICT SACHSEL, Lobes 357
Post Pilsen, (3—6.) Böhmen

„ECONOMUL“
Institut de credit și economii, societate pe acțiuni.
Centrală în Cluj (casa proprie) Strada Veselényi-Miklós 26. Filiale în Gherla, Ludoșul de Mureș, Panteicu, expozițură în Aiud.
Intemeiat la anul 1886.
Are Capital social în 4000 acțiuni K. 400.000
„ Fonduri de rezervă „ 250.000
„ Fonduri culturale și de binefacere „ 15.000
„ Depuneri spre fructificare circa „ 1 500.000

Primește depuneri spre fructificare dela privați cu $4\frac{1}{2}\%$ și cu 5% , iar la suma peste 10.000 cor. și dela corporațiuni culturale sau filantropice cu condițiuni excepțional favorabile.
Escomtează cambii cu cel puțin două subscrieri;
Dă împrumuturi pe cambii cu acoperire ipotecară cu 7% și 8% ; Acoardă împrumuturi ipotecare cu amortizare pe 10, 20 și 30 ani cu 7% .
Acoardă împrumuturi de Cont curent cu acoperire de hârtii de valoare notate la bursă cu 6% și 7% .
„Economul“ ajută, ca să se înființeze în comune bănci sătești; de acelea s'au făcut la Gilău, Feneș, Sălcuia, Tic, Berind.
„Econumul“ mijlocește cele mai fine asigurări pe viață și contra focului.
Președinte: Vicepreședinte:
Dr. Isidor Marcu. Ioan Nestor de Desmir.
Dir. executiv:
Dr. Amos Frâncu.
Membrii în Direcțiune: Dr. Elie Dăianu, Ladislau Papp, Ștefan Havași, Dr. Romulus Marcu, Iuniu Br Hodoș, Dr. Coriolan Pop. Jurisconsult: Dr. Victor Poruțiu, avocat.

Ce este
Kufeké
Cel mai probat și recomandat de cele dintăiu autorități și mii de medici practici din loc și străinătate ca cel mai bun nutriment pentru copii rănătoși și bolnavi de catal de stomac și adolescențe Este foarte nutritiv. promovează formarea musculaturii și a oaselor, regulează mistuirea și se capătă ieftin.
„Der Säugling“ broșură instructivă se capătă gratis în locurile de vânzare sau la R. Kufeké, VIEN III.

Caut un scriitor
cu praxă. Plata: 100 cor. lunar.
Victor Moldovan,
advocat — Mocs.
(744,3—3.)

Schimbare de local.
Negotul nostru de material pentru zidiri s'affă dela Sânt-Mihaiu în Casa dir. Strada porții Nr. 65 (unde a fost Cărnățaria Mühltächer).
Theil & Comp.
(742,3—3.)

Cursul la bursa din Viena
Din 6 Octomvrie n. 1909.

Renta ung. de aur $4\frac{1}{2}\%$	112.90
Renta de aur ung. 4%	91.5
Impr. câ. ter. ung. în aur $3\frac{1}{2}\%$	82.20
Impr. câil. fer. ung. în argint 4%	91.90
Bonuri rurale croate-slavone	94 —
Impr. ung. cu premii	2.050
Lesuri pentru reg. Tisei și Seghediu	145.40
Renta de hârtie austr. $4\frac{1}{2}\%$	94.90

Renta de argint austr. $4\frac{1}{2}\%$	94.85
Renta de aur austr. 4%	116.65
Renta de corone austr. 4%	94.85
Bonuri rurale ungare $3\frac{1}{2}\%$	84.30
Losuri din 1860	163.85
Acții de-ale Băncei ung. de credit	1770.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	762.50
Acții de-ale Băncei austro-ung.	660.—
Napoleondori.	19.11
Mărci imperiale germane	117.45
London vista	239.80
Paris vista.	95.42 $\frac{1}{2}$
Neto italiene.	95.—

Cursul pieței Brașov.
Din 7 Octomvrie n. 1909.

Bancnote rom. Cump.	18.98	Vend.	19.06
Argint român	18.80	„	19.—
Lire turcesci	21.50	„	21.60
Scris. fonc. Albine 5%	100.—	„	101.—
Ruble Ruseci	253.50	„	256.—
Gapoleondori.	19.04	„	19.12
Nalbeni	11.20	„	11.40
Mărci germane	117.—	„	117.50

Prețurile cerealelor din piața Brașov.
Din 1 Octomvrie 1909

Măsura și greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor. ni
H. L.	Grâul cel mai frumos.	24 —
„	Grâul mijlociu	23 —
„	Grâul mai slab	22 —
„	Grâu amestecat	18 —
„	Săcară frumoză.	16 —
„	Săcară mijlociă.	15 —
„	Orz frumos	10 —
„	Orz mijlociu	9 —
„	Ovės frumos.	7 —
„	Ovės mijlociu	6 —
„	Cucuruz	11 —
„	Mălaiu (meiu)	11 —
„	Mazăre.	18 —
„	Linte	23 —
„	Fasole	12 —
„	Sămēntă de in	20 —
„	Sămēntă de cânepă	18 —
„	Cartofi.	4 —
„	Măzărliche.	— —
1 kilă	Carne de vită	1 12
„	Carne de porc	1 52
„	Carne de berbec.	— 88
100 kil.	Său de vită prospēt.	40 —
„	Său de vită topit.	62 —

AVIS!

Subscrisul aduc la cunoștința Onoratului public, că am deschis
în Brașov, Strada Căpitanului nr. 2
o brutărie.

Zilnic servesc Onoratul Public cu:

Pâne proaspătă, plăcinte orientale calde,
cornuri, franzele etc. etc.

18 Cr. Cea mai bună și mai sănătoasă pâne o vând **18 Cr.**
 la cântar chilogramul cu prețul redus de

De douăori la săptămână, Marția și Sâmbăta se
 poate coace pâne în brutăria mea.

Rugându-mă de sprijinul onoraților consumatori, semnez
 Cu toată stima

Dimitrie Karafil.

Institut indigen. Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“
din Sibiu

intemeiată la anul 1868

în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii),
 asigurază în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune,
 edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru casul moșii și cu termen
 fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața
 întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: **95,816.412 cor.**
 Capital asigurat asupra vieții: **9,882.454 coroane.**

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii **4.484.278.83 c.**, pt. capitale asig. pe viață **4.028.113.12 c.**

Oferte și informațiuni se pot primi dela: Direcțiunea în Sibiu,
 strada Cisnădiei nr. 5 etajul I., curtea I., și prin agenturile principale
 din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj, și Oradea-mare, precum și de la subagenții
 din toate comunele mai mari.

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vîndătorii de cărți prin orașe și tîrguri
 este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumnezeu“

pentru credincioșii de religie ortodoxă română, cuprinzînd rugăciuni de
 dimineața și de seară, la sfînta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte
 multe rugăciuni folosite 56 la număr pe 255 pagini, format octav mic.

Acăsta carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari până
 așumă se închinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să
 stăm în privința acăsta mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte na-
 ționaliități. Prin cartea de rugăciune „Lauda lui Dumnezeu“ s'a făcut Ro-
 mînilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și
 se pôte căpeta în diferite legături dela mai simple până la mai luxose și tôte
 în preț forțe moderat.

Prețul lor este:

	C. . b.	Cor. b.
Legătură trairică neagră și au- rită cu séu fără chip sfânt	— 0	
Imit. de fildes în alb séu negru	1.60	
" " " cu incheietóre	1.80	
" " " cu cadriu argintat și incheietóre	2.10	
Imit. de fildes cu catifea și in- chietóre		2.65
" " " cu catifea și po- dóbă mai mare		3.10

Vîndătorii de cărți primesc un rabat
 mai considerabil.

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „Cartei de rugă-
 ciune“ întocmită de protopresbiterul Calistrat Coca cu aprobarea consistorului
 episcopesc ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprin-
 zînd asemenea tôte rugăciunile noastre folosite ar fi cea mai potrivită carte
 e rugăciune pentru tóți școlarii.

Prețul acăstei cărți:

În pânză neagră	cor. 1.—
" " " ceva mai luxosă	cor. 1.20
" " " format ceva mai mare	cor. 1.40

Tôte acăstea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mu-
 reșianu, Brașov, unde au să se adreseze și vîndătorii.

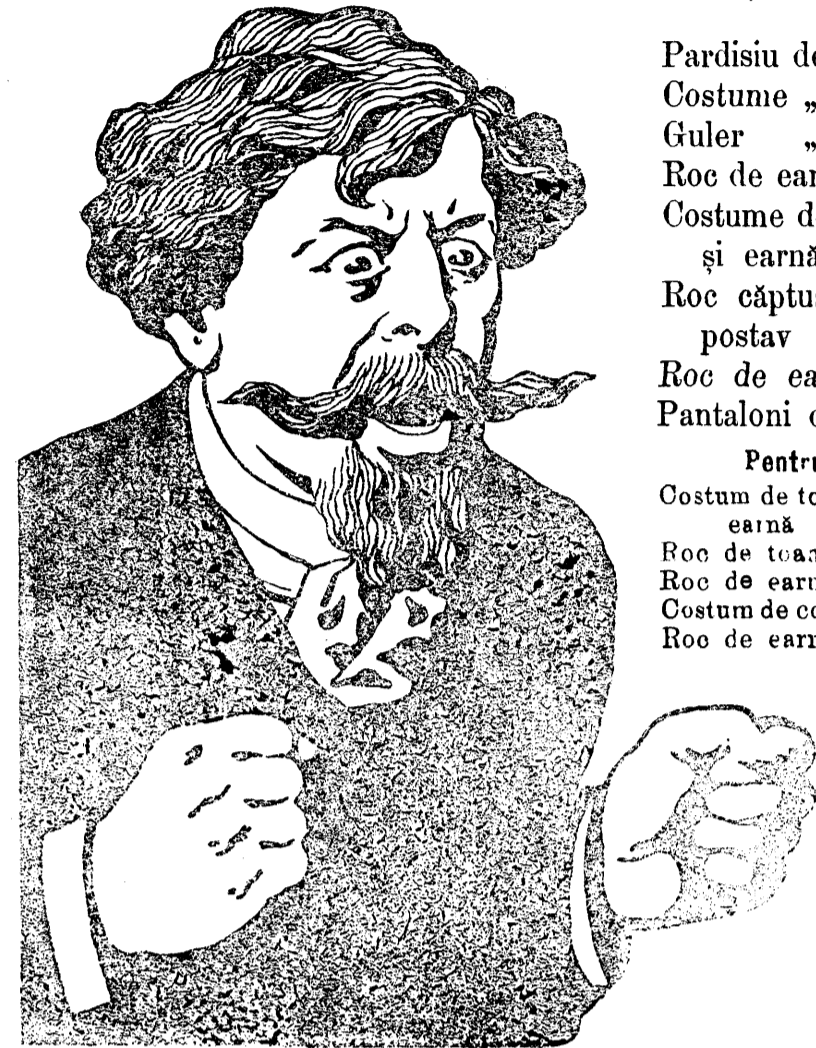
Banii mei nu voi al arun-
 ca pe fereaștră
 de acăea cum-
 păr hainele trebu-
 cioase de toamnă și
 iarnă numai defa firma
Henrik Izsák & Cie.,
 Brașov, Strada Porții Nr. 9—11.

Prețurile de reclam:

Despărțământul pentru bărbaț:

	Cor.
Pardisiu de toamnă	18
Costume " "	20
Guler " "	11
Roc de earnă negru	17
Costume de toamnă și earnă	17
Roc căptușit cu postav	19
Roc de earnă	12
Pantaloni de earnă	6
Pentru copii:	
Costum de toamnă și earnă	11
Roc de toamnă	14
Roc de earnă	15
Costum de copii 3-10 ani	6
Roc de earnă	9

Prăvălie nouă!

Hainele de
 toamnă sunt
 croite mo-
 dern și bine
 lucrate.

**Prăvălie
 nouă!**

Înlocuește hainele după măsură.

Asortiment mare în blane pentru oraș și călătorie, rocuri de
 piele, sprit, vînațoare și livrele de vizitii.

**Încălțăminte de
 tal feline**
GHETE
 original americane pentru Dame, Domni și Copil.

Papuel albi de atlas.	Cisme de lucru.	Ghete cu șnoare.
Papuel albi	Cisme Halina.	Ghete cu nasturi.
Papuel de dans	Cisme de vînat.	Ghete cu zug.
Papuel de gimnastică	Cisme de călărit.	Ghete de vol-jiu.
Papuel călduroși	Gomasse.	Pantofi de casă
Papuel de postav.	Galoel.	

pentru Dame, Domni și Copii.
 Calitate solidă. — Magazin de încălțăminte. — Mare asortiment.
 Fason modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** Prețuri ieftine.
 Strada Vămii nr. 36, (vis à-vis de Cafeneaua Transilvania).

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.
vis-à-vis de Băcânia Stéua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de mörte, aședământul
 său de înmormântare bogat asortat în cari tôte obiectele,
 atât sortele mai de rënd, cât și cele mai fine, se pot că-
 păta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depou de sicriuri de metal** ce se pot
 închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor **sicriurilor de lemn, de**
metal și imitațiuni de metal și de lemn de ștejaru.

Depou de **cununi** pentru monumente și **plântici** cu prețurile
 cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură,** carē **funebre**
 proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un **car funebru** vëndēt,
 pentru **copii,** precum și cioclii.

Comande întregi se esecută **prompt și ieftin,** i a u
 asupra-mi și **transporturi de mörți în străinătate.**

La casuri de mörte a se adresa la

E. Tutsek.